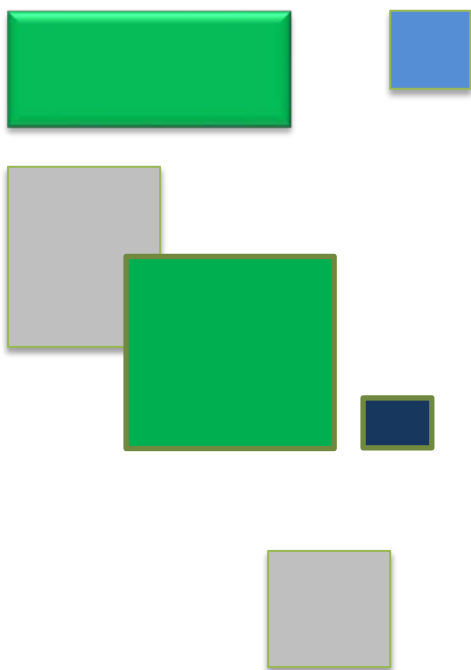

Ubezpieczeni poddani rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS w 2019 roku w 12 miesięcy po odbytej rehabilitacji

DEPARTAMENT STATYSTYKI I PROGNOZ AKTUARIALNYCH

Warszawa 2021

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Opracowała: Ewa Kocemba - Bilousov Wydział Badań Statystycznych

Akceptowała: Izabela Tomczyk
Wicedyrektor Departamentu
Statystyki i Prognoz Aktuarnych

SPIS TREŚCI

	Strona
Wprowadzenie	5
1. Cechy społeczno-zawodowe ubezpieczonych poddanych rehabilitacji leczniczej	7
2. Świadczenia pobierane przez ubezpieczonych przed rehabilitacją leczniczą	34
3. Świadczenia pobierane przez ubezpieczonych po rehabilitacji leczniczej	47
3.1. Świadczenia pobierane po rehabilitacji bez względu na chorobę będącą przyczyną rehabilitacji	48
3.2. Świadczenia pobierane po rehabilitacji z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji	61
4. Opinia o zdolności do pracy w momencie zakończenia rehabilitacji leczniczej	75
Podsumowanie	81

WPROWADZENIE

Program rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej prowadzony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma na celu przywrócenie zdolności do pracy osobom, które w wyniku chorób lub wypadków i ich następstw są zagrożone długotrwałą niezdolnością do pracy, ale rokują odzyskanie tej zdolności po zastosowaniu odpowiedniego leczenia rehabilitacyjnego. Mają, więc one szansę w stosunkowo krótkim czasie powrócić do pracy zarobkowej. Sprzyjają temu maksymalne skrócenie okresu oczekiwania na leczenie rehabilitacyjne oraz kompleksowe działania rehabilitacyjne realizowane przy użyciu różnych technik i form terapii. Realizacja programu rehabilitacji leczniczej ma nie tylko zapobiegać utracie zdolności do pracy, ale również sprzyjać zmniejszaniu się wydatków na świadczenia z tytułu niezdolności do pracy.

Z możliwości uzyskania skierowania na rehabilitację leczniczą ZUS mogą skorzystać także:

- osoby uprawnione do zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego po ustaniu tytułu do ubezpieczenia chorobowego lub wypadkowego;
- osoby pobierające rentę okresową z tytułu niezdolności do pracy;
- ubezpieczeni niepobierający żadnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Na rehabilitację leczniczą ZUS nie są kierowane osoby z uprawnieniami do emerytury lub renty z tytułu trwałej niezdolności do pracy.

Podstawą skierowania osoby ubezpieczonej do ośrodka rehabilitacyjnego jest wydane przez lekarza orzecznika ZUS orzeczenie o potrzebie rehabilitacji leczniczej. Orzeczenie takie lekarz orzecznik może wydać:

- orzekając o niezdolności do pracy do celów rentowych,
- orzekając o okolicznościach uzasadniających przyznanie świadczenia rehabilitacyjnego,
- dokonując kontroli prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy,
- na wniosek lekarza prowadzącego leczenie.

Program rehabilitacji leczniczej jest realizowany w krajowych ośrodkach rehabilitacyjnych na podstawie umów cywilno-prawnych. Wybór ośrodków rehabilitacyjnych dokonywany jest w drodze postępowania konkursowego.

Program rehabilitacji leczniczej realizowany przez ZUS ma charakter kompleksowy i obejmuje poza działaniami diagnostyczno - leczniczo-rehabilitacyjnymi, również rehabilitację psychologiczną, edukację zdrowotną z zakresu podstawowej wiedzy o procesie

chorobowym uwzględniającej profil schorzenia, instruktąz odnośnie kontynuacji rehabilitacji w warunkach domowych po zakończeniu turnusu rehabilitacyjnego.

Program rehabilitacji leczniczej nie obciąża finansowo pacjenta, bowiem koszty rehabilitacji leczniczej obejmujące koszty leczenia, zakwaterowania, żywienia, dojazdu, edukacji zdrowotnej są pokrywane z funduszu rentowego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Corocznie w ustawie budżetowej ustalana jest kwota wydatków na prewencję rentową ZUS 0,4% wydatków na świadczenia z ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, chorobowego i wypadkowego, przewidzianych w planie finansowym Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na dany rok budżetowy (Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych – art. 57). Od momentu wprowadzenia programu rehabilitacji leczniczej, Departament Statystyki i Prognoz Aktuarialnych ZUS prowadzi coroczne badanie statystyczne osób poddanych rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej, mające na celu ocenę skuteczności rehabilitacji leczniczej mierzonej świadczeniami pobieranymi bądź niepobieranymi w okresie 12 miesięcy po jej zakończeniu.

Badanie osób poddanych rehabilitacji leczniczej w 2019 roku jest kolejnym badaniem statystycznym pełnym. Celem badania jest wieloaspektowa analiza populacji osób, które ukończyły rehabilitację leczniczą. W związku z tym przedmiotem analizy są informacje takie jak:

- cechy demograficzno-społeczne osób rehabilitowanych: wiek, płeć, zawód, miejsce zamieszkania.
- rodzaje świadczeń (lub ich brak) i okresy ich pobierania, jednostki chorobowe będące przyczyną rehabilitacji w momencie skierowania na leczenie rehabilitacyjne,
- rodzaje świadczeń (lub ich brak) pobieranych w okresie 12 miesięcy po zakończonej rehabilitacji leczniczej z tytułu jednostki chorobowej, która była przyczyną skierowania na rehabilitację leczniczą oraz z tytułu innej jednostki chorobowej niż przyczyna skierowania na rehabilitację, jednostki chorobowe będące przyczyną pobierania świadczeń po zakończonej rehabilitacji.

Pozyskane informacje posłużyły wnioskowaniu o takich aspektach rehabilitacji leczniczej, jak: przyczyny chorobowe kierowania na leczenie rehabilitacyjne, moment rozpoczęcia leczenia rehabilitacyjnego, skuteczność przeprowadzonej rehabilitacji leczniczej.

Poniżej prezentujemy wyniki badania 86,4 tys. osób, poddanych rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS w 2019 roku.

1. CECHY SPOŁECZNO-ZAWODOWE UBEZPIECZONYCH PODDANYCH REHABILITACJI LECZNICZEJ

W 2019 roku program rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej realizowany był w zakresie następujących profili rehabilitacji:

- chorób narządu ruchu - rehabilitowanych w trzech systemach: stacjonarnym, ambulatoryjnym, oraz chorób narządu ruchu po wypadkach (we wczesnych stanach powypadkowych).
- chorób układu krążenia - rehabilitowanych w trzech systemach: stacjonarnym, ambulatoryjnym oraz telemedycznie,
- schorzeń psychosomatycznych,
- chorób układu oddechowego,
- chorób onkologicznych gruczołu piersiowego,
- chorób narządu głosu,
- chorób ośrodkowego układu nerwowego.

W 2019 r. programem rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej objętych zostało 86,4 tys. ubezpieczonych (o 4,1 tys. osób mniej niż w 2018 r.). W wyniku badania statystycznego zebrano informacje o osobach poddanych rehabilitacji leczniczej.

Z powodu najliczniej reprezentowanej grupy chorób narządu ruchu, leczeniu rehabilitacyjnemu poddano 71,8 tys. osób, z czego rehabilitację w trybie stacjonarnym odbyło 60,6 tys. osób, a w trybie ambulatoryjnym – 10,9 tys. osób oraz 0,3 tys. osób z chorobami narządu ruchu powstałymi po wypadkach, spośród których badaniu poddano 90,5% ogółu rehabilitowanych. Drugą pod względem liczebności grupę rehabilitowanych stanowiły osoby z chorobami układu krążenia. Z grupy 5,6 tys. osób stacjonarną formę rehabilitacji leczniczej zastosowano u 5,3 tys. osób, formę ambulatoryjną – u 0,1 tys., a telemedyczną – u 0,2 tys. osób.

W ramach programu rehabilitacji schorzeń psychosomatycznych leczeniu rehabilitacyjnemu poddano 2,4 tys. osób, a w związku z chorobami układu oddechowego – 1,9 tys. osób. Ponadto z leczenia rehabilitacyjnego skorzystało 1,7 tys. rehabilitowanych po operacjach nowotworu gruczołu piersiowego oraz 2,7 tys. osób ze schorzeniami narządu głosu. Po raz pierwszy przeprowadzono rehabilitację 157 osób w zakresie chorób ośrodkowego układu nerwowego.

Z porównania tych danych z analogicznymi z ubiegłego roku wynika, że w stosunku do 2018 r. największą różnicę odnotowano w grupie osób skierowanych z powodu chorób narządu ruchu odbywających rehabilitację w trybie stacjonarnym. Liczba tych osób zmniejszyła się o 5,2 tys. Systematycznie rośnie liczba osób poddanych rehabilitacji z powodu chorób narządu głosu (o 0,7 tys.). Niewielki wzrost liczby poddanych leczeniu rehabilitacyjnemu w 2019 r. odnotowano w grupach: chorób układu krążenia (o 0,4 tys. osób więcej niż w roku poprzednim), oraz z powodu chorób układu oddechowego (o 0,1 tys. osób więcej niż w 2018 r.). Rokrocznie zmniejsza się liczba rehabilitowanych na skutek schorzeń psychosomatycznych (o 0,5 tys. osób mniej niż w 2018 r.) Wskutek chorób onkologicznych gruczołu piersiowego, podobnie jak w latach 2017 i 2018, poddano rehabilitacji 1,7 tys. osób.

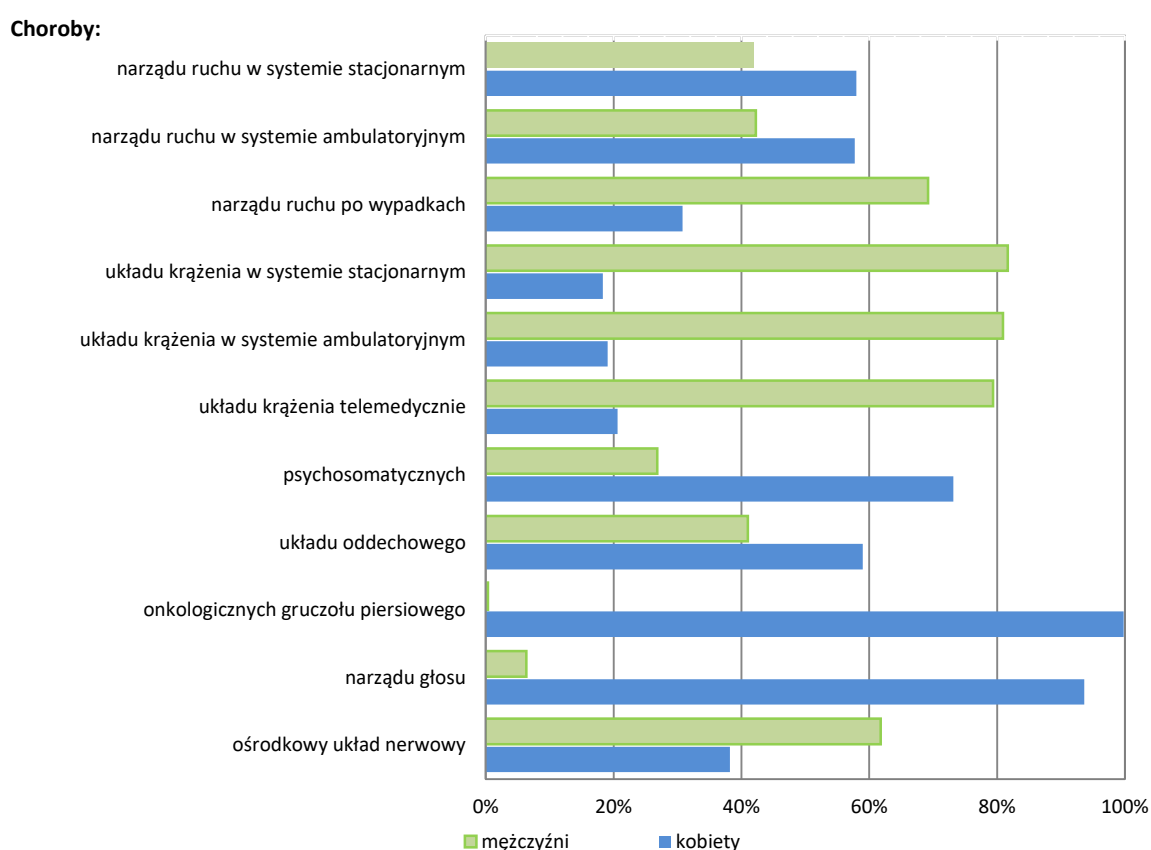
Tabl. 1. Ubezpieczeni poddani rehabilitacji leczniczej w 2019 r. wg grup chorób

Grupy chorób	ogółem liczba osób poddanych rehabilitacji leczniczej w 2019 roku	rehabilitowani objęci badaniem statystycznym	
		liczba	% ogółu
OGÓŁEM	86 421	86 392	100,0
z tego rehabilitowani z powodu chorób:			
narządu ruchu rehabilitowanych w systemie stacjonarnym	60 554	60 554	100,0
narządu ruchu rehabilitowanych w systemie ambulatoryjnym	10 946	10 946	100,0
narządu ruchu po wypadkach	305	276	90,5
układu krążenia rehabilitowanych w systemie stacjonarnym	5 337	5 337	100,0
układu krążenia rehabilitowanych w systemie ambulatoryjnym	131	131	100,0
układu krążenia rehabilitowanych telemedycznie	153	153	100,0
chorób psychosomatycznych	2 409	2 409	100,0
układu oddechowy	1 945	1 945	100,0
onkologicznych gruczołu piersiowego	1 737	1 737	100,0
narządu głosu	2 747	2 747	100,0
ośrodkowego układu nerwowego	157	157	100,0

W ogólnej populacji osób poddanych rehabilitacji leczniczej w 2019 roku odsetek mężczyzn wyniósł 42,2%, analogicznie jak w 2018 roku. W zależności od grupy chorobowej kształtował się on odmiennie. Podobnie, jak w latach ubiegłych, najwyższy udział mężczyzn,

odnotowano wśród osób z chorobami układu krążenia: 79,4% wśród osób rehabilitowanych stacjonarnie, 80,9% osób rehabilitowanych w systemie ambulatoryjnym i 81,7% - rehabilitowanych telemedycznie. Podobnie jak w ubiegłym roku, najwyższy odsetek kobiet odnotowano (poza grupą z onkologicznymi chorobami gruczołu piersiowego) w grupach rehabilitowanych z powodu chorób narządu głosu (93,6%) i schorzeń psychosomatycznych (73,2%) – tabela 2 i rys. 1.

Rys. 1. Rehabilitowani według płci i grup chorobowych, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej

Tabl. 2. Rehabilitowani według grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej

Grupy chorób	rehabilitowani objęci badaniem statystycznym	w odsetkach
OGÓŁEM	86 392	100,0
z tego rehabilitowani z powodu chorób:		
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	60 554	70,1
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	10 946	12,7
narządu ruchu po wypadkach	276	0,3
układu krążenia w systemie stacjonarnym	5 337	6,2
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	131	0,1
układu krążenia telemedycznie	153	0,2
chorób psychosomatycznych	2 409	2,8
układu oddechowego	1 945	2,2
onkologicznych gruczołu piersiowego	1 737	2,0
narządu głosu	2 747	3,2
ośrodkowego układu nerwowego	157	0,2
MĘŻCZYŹNI	36 454	100,0
z tego rehabilitowani z powodu chorób:		
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	25 454	69,8
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	4 624	12,7
narządu ruchu po wypadkach	191	0,5
układu krążenia w systemie stacjonarnym	4 235	11,6
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	106	0,3
układu krążenia telemedycznie	125	0,3
chorób psychosomatycznych	646	1,8
układu oddechowego	798	2,2
onkologicznych gruczołu piersiowego	3	0,0
narządu głosu	175	0,5
ośrodkowego układu nerwowego	97	0,3

Tabl. 2. Rehabilitowani według grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej (dok.)

Grupy chorób	rehabilitowani objęci badaniem statystycznym	w odsetkach
KOBIETY	49 938	100,0
z tego rehabilitowane z powodu chorób:		
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	35 100	70,3
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	6 322	12,6
narządu ruchu po wypadkach	85	0,2
układu krążenia w systemie stacjonarnym	1 102	2,2
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	25	0,1
układu krążenia telemedycznie	28	0,0
chorób psychosomatycznych	1 763	3,5
układu oddechowego	1 147	2,3
onkologicznych gruczołu piersiowego	1 734	3,5
narządu głosu	2 572	5,2
ośrodkowego układu nerwowego	60	0,1

Podobnie jak w ubiegłych latach, do najczęściej występujących chorób narządu ruchu, które były przyczyną kierowania na rehabilitację leczniczą należały: choroby krążka międzykręgowego M51 (24,2% grupy chorób narządu ruchu), zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa M47 (19,9% tej grupy chorób), zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych G54 (9,9%), choroby kręgow szyjnych M50 – 4,7%, choroba zwyrodnieniowa stawów kolanowych [gonartozą] – 4,3%. Wśród chorób układu krążenia, jako przyczyna chorobowa rehabilitacji, dominowały różne postacie choroby niedokrwiennej serca I25 – 72,3%, a wśród schorzeń układu oddechowego – dychawica oskrzelowa J45 – 48,6% i przewlekła obturacyjna choroba płuc J44 – 20,9%. Z grupy chorób psychosomatycznych rehabilitacji leczniczej podlegały przede wszystkim zaburzenia lękowe F41 – 29,3%, zaburzenia będące reakcją na ciężki stres F43 – 27,2%, a także oraz zaburzenia depresyjne F33 i F32 – 14,4% i 10,5%. Spośród chorób narządu głosu – zaburzenia głosu R49 – 65,2%, zapalenie strun głosowych i krtani niesklasyfikowane gdzie indziej J38 – 24,4% i przewlekłe

zapalenie krtani oraz krtani i tchawicy J37 – 9,6%. Wśród chorób układu nerwowego ponad połowę rehabilitowano z powodu następstw chorób naczyń mózgowych I69 - 51,0%.

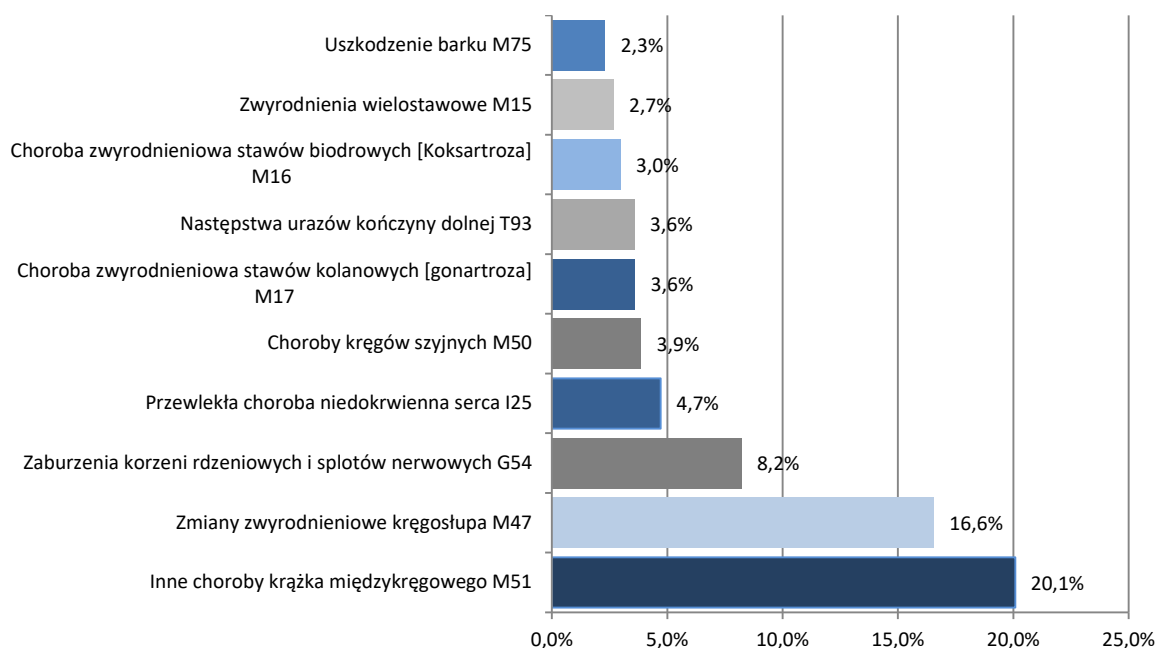
Tabl. 3. Najczęściej występujące jednostki chorobowe będące przyczyną skierowania na rehabilitację leczniczą

Grupy chorób / Jednostki chorobowe	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
Choroby narządu ruchu	100,0	100,0	100,0
w tym:			
Inne choroby krążka międzykręgowego M51	24,2	23,6	24,6
Zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa M47	19,9	16,4	22,5
Zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych G54	9,9	9,5	10,2
Choroby kręgow szyjnych M50	4,7	2,9	6,0
Choroba zwyrodnieniowa stawów kolanowych [gonartroza] M17	4,3	4,5	4,2
Choroby układu krążenia	100,0	100,0	100,0
w tym:			
Przewlekła choroba niedokrwienna serca I25	72,3	75,1	61,4
Samoistne (pierwotne) nadciśnienie I10	7,4	5,5	14,8
Niewydolność serca	3,5	3,8	2,4
Obecność wszczepów i przeszczepów serca i naczyń Z95	2,8	2,8	2,9
Choroba nadciśnieniowa z zajęciem serca I11	2,2	1,9	3,0

Tabl. 3. Najczęściej występujące jednostki chorobowe będące przyczyną skierowania na rehabilitację leczniczą (dok.)

Grupy chorób / Jednostki chorobowe	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
Choroby psychosomatyczne	100,0	100,0	100,0
w tym:			
Inne zaburzenia lękowe F41	29,3	24,0	31,3
Reakcja na ciężki stres i zaburzenia adaptacyjne F43	27,1	27,2	27,0
Zaburzenia depresyjne nawracające F33	14,4	13,8	14,6
Epizod depresyjny F32	10,5	9,6	10,9
Inne zaburzenia psychiczne spowodowane uszkodzeniem lub dysfunkcją mózgu i chorobą somatyczną F06	5,4	9,9	3,7
Choroby układu oddechowego	100,0	100,0	100,0
w tym:			
Dychawica oskrzelowa J45	48,6	39,2	55,2
Inna przewlekła zaporowa choroba płuc J44	20,9	33,6	12,0
Przewlekłe zapalenie krtani oraz krtani i tchawicy J37	5,0	1,5	7,4
Przewlekłe zapalenie zatok przynosowych J32	2,5	1,8	3,0
Choroby onkologiczne gruczołu piersiowego	100,0	100,0	100,0
w tym:			
Nowotwór złośliwy sutka C50	98,6	66,7	98,6
Inne niezakaźne zaburzenia funkcji naczyń i węzłów chłonnych I89	0,4	-	0,4
Choroby narządu głosu	100,0	100,0	100,0
w tym:			
Zaburzenia głosu R49	65,2	49,1	66,3
Zapalenie strun głosowych i krtani niesklasyfikowane gdzie indziej J38	24,4	29,7	24,0
Przewlekłe zapalenie krtani oraz krtani i tchawicy J37	9,6	18,3	9,0
Choroby układu nerwowego	100,0	100,0	100,0
w tym:			
Następstwa chorób naczyń mózgowych I69	51,0	51,5	50,0
Stwardnienie rozsiane G35	9,6	8,2	11,7
Porażenie połowiczne G81	8,9	11,3	5,0
Następstwa urazów głowy T90	5,7	7,2	3,3

Rys. 2. Ranking 10 najczęściej występujących jednostek chorobowych, w następstwie których rehabilitowani zostali poddani rehabilitacji leczniczej

Jak już wspomniano, dane prezentowane w opracowaniu dotyczą 86,4 tys. osób poddanych rehabilitacji leczniczej w 2019 r. Z tej populacji u 84,8 tys. osób (98,2% ogółu) niezdolność do pracy wynikała z tzw. ogólnego stanu zdrowia (tabl. 4).

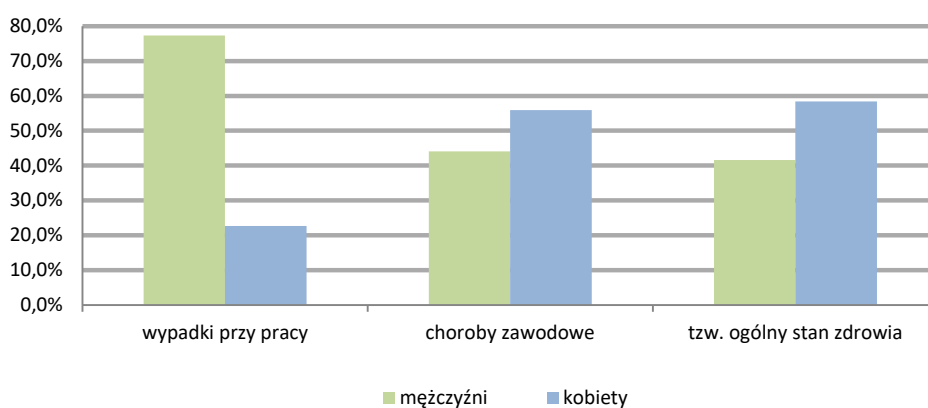
Następstwa wypadków przy pracy były przyczyną niezdolności do pracy u 1,5 tys. ubezpieczonych poddanych leczeniu rehabilitacyjnemu. U 98,8% osób rehabilitowanych w następstwie wypadków przy pracy dysfunkcje organizmu spowodowane były chorobami narządu ruchu. Zaledwie 34 osoby rehabilitowano w skutek choroby zawodowej. Spośród tych osób 16 rehabilitowano z tytułu chorób układu oddechowego, a 16 osób z tytułu chorób narządu ruchu.

Tak jak i w latach poprzednich, wśród rehabilitowanych z tzw. ogólnego stanu zdrowia dominowały choroby narządu ruchu i stanowiły 82,8% (w 2018 r. udział tych chorób wyniósł 84,4%).

Tabl. 4. Rehabilitowani według grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej oraz okoliczności powstania niezdolności do pracy

Grupy chorób	ogółem rehabilitowani w 2019 r. objęci badaniem statystycznym		rehabilitowani na skutek schorzeń powstałych w związku z:					
			wypadkami przy pracy		chorobą zawodową		tzw. ogólnym stanem zdrowia	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
OGÓŁEM	86 392	100,0	1 517	100,0	34	100,0	84 841	100,0
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	60 554	70,1	1 215	80,1	15	44,1	59 324	69,9
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	10 946	12,7	260	17,1	1	2,9	10 685	12,6
narządu ruchu po wypadkach	276	0,3	25	1,6	-	-	251	0,3
układu krążenia w systemie stacjonarnym	5 337	6,2	5	0,3	-	-	5 332	6,3
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	131	0,1	-	-	-	-	131	0,2
układu krążenia telemedycznie	153	0,2	1	0,1	-	-	152	0,2
chorób psychosomatycznych	2 409	2,8	7	0,5	-	-	2 402	2,8
układu oddechowego	1 945	2,2	4	0,3	16	47,1	1 925	2,3
onkologicznych gruczołu piersiowego	2 747	2,0	-	-	2	5,9	2 745	3,2
narządu głosu	1 737	3,2	-	-	-	-	1 737	2,0
ośrodkowego układu nerwowego	157	0,2	-	-	-	-	157	0,2

Rys. 3. Rehabilitowani według okoliczności powstania niezdolności do pracy i płci

Ponad 52,7% populacji rehabilitowanych w następstwie wypadków przy pracy, zamieszkiwało województwa najbardziej zurbanizowane: mazowieckie (16,2%), śląskie (15,7%), wielkopolskie (11,4%), dolnośląskie (9,4%). W następstwie chorób zawodowych najliczniejszą grupę stanowili mieszkańcy województwa śląskiego (20,6%) (tabl. 5).

Tabl. 5. Rehabilitowani według okoliczności powstania niezdolności do pracy oraz województw odpowiadających miejscu zamieszkania

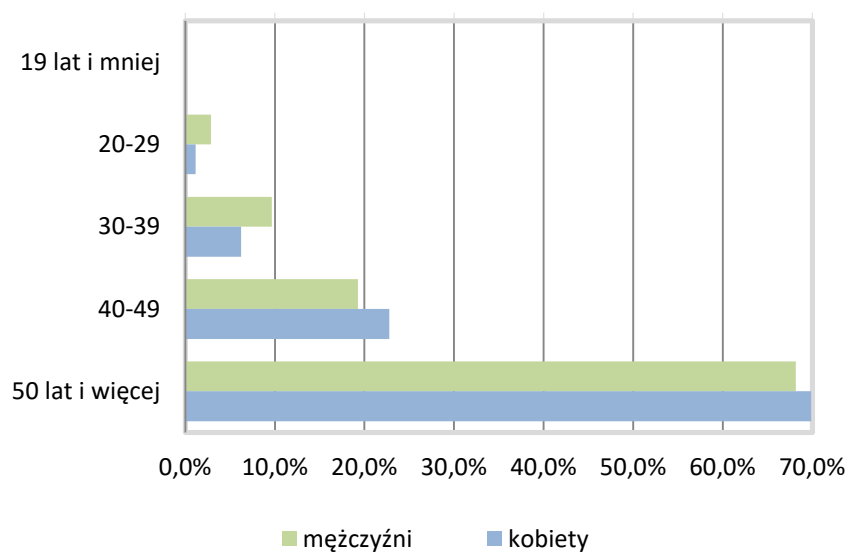
Województwo	Ogółem	rehabilitowani na skutek schorzeń powstałych w związku z:		
		wypadkami przy pracy	chorobami zawodowymi	tzw. ogólnym stanem zdrowia
	w odsetkach			
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
Dolnośląskie	6,3	9,4	8,8	6,2
Kujawsko-pomorskie	5,0	5,5	8,8	5,0
Lubelskie	6,1	5,2	17,6	6,1
Lubuskie	1,9	0,9	-	1,9
Łódzkie	9,4	9,2	14,7	9,4
Małopolskie	6,0	3,8	-	6,1
Mazowieckie	17,2	16,2	5,9	17,2
Opolskie	1,1	0,3	-	1,1
Podkarpackie	2,7	1,9	-	2,7
Podlaskie	3,5	1,9	-	3,5
Pomorskie	6,6	7,6	2,9	6,6
Śląskie	17,8	15,7	20,6	17,9
Świętokrzyskie	2,8	3,4	2,9	2,8
Warmińsko-mazurskie	2,1	4,2	8,9	2,1
Wielkopolskie	6,9	11,4	8,9	6,7
Zachodniopomorskie	4,6	3,4	-	4,7

Dominującą przyczyną skierowania w 2019 r. na rehabilitację leczniczą był ogólny stan zdrowia, co niewątpliwie wpłynęło na strukturę rehabilitowanych według wieku. Z ogólnej populacji osób poddanych rehabilitacji leczniczej w 2019 roku 69,1% przekroczyło 50 rok życia (tabl. 6 i 7), w porównaniu z 68,3% w 2018 roku. Średni wiek ubezpieczonych w momencie skierowania na rehabilitację w 2019 r. wynosił 52,4 roku: dla mężczyzn – 52,6 roku, dla kobiet średni wiek – 51,2 roku. Średni wiek w najliczniejszej grupie chorób narządu ruchu wyniósł 52,1 roku. Najniższy średni wiek odnotowano w grupie schorzeń psychosomatycznych – 50,0 roku. Średni wiek w grupie osób rehabilitowanych z powodu chorób układu krążenia był o 3,8 roku wyższy od średniego dla całej populacji rehabilitowanych i wyniósł 56,2 roku. W grupie osób z chorobami układu oddechowego średni wiek wyniósł 54 lata, z chorobami onkologicznymi gruczołu piersiowego i chorobami narządu głosu – 52,8 roku, a z chorobami układu nerwowego - 51 lat.

Tabl. 6. Rehabilitowani w 2018 roku poddani badaniu statystycznemu według wieku i płci

Wiek rehabilitowanych	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	86 392	36 454	49 938
19 lat i mniej	11	9	2
20-29	1 613	1 041	572
30-39	6 631	3 527	3 104
40-49	18 391	7 027	11 364
50 lat i więcej	59 746	24 850	34 896
średni wiek	52,4	52,6	51,2

Rys. 4. Rehabilitowani według wieku i płci

Tabl. 7. Rehabilitowani według grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej oraz wieku i płci

Grupy chorób Wiek rehabilitowanych	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
19 i mniej	0,0	0,0	0,0
20-29	1,9	2,9	1,1
30-39	7,7	9,7	6,2
40-49	21,3	19,3	22,8
50 lat i więcej	69,1	68,1	69,9
średni wiek	52,4	52,6	51,2
Choroby narządu ruchu razem	100,0	100,0	100,0
19 i mniej	0,0	0,0	0,0
20-29	2,1	3,3	1,2
30-39	8,3	10,9	6,4
40-49	21,8	20,4	22,9
50 i więcej	67,8	65,4	69,5
średni wiek	52,1	52,0	52,1
Choroby układu krążenia razem	100,0	100,0	100,0
20-29	0,3	0,2	0,3
30-39	2,1	2,0	2,7
40-49	12,6	12,0	15,3
50 i więcej	85,0	85,8	81,7
średni wiek	56,2	56,6	54,7
Choroby psychosomatyczne	100,0	100,0	100,0
20-29	2,2	2,6	2,0
30-39	10,5	12,4	9,8
40-49	27,5	25,4	28,3
50 lat i więcej	59,8	59,6	59,9
średni wiek	50,0	50,6	49,7
Choroby układu oddechowego	100,0	100,0	100,0
20-29	0,8	0,9	0,7
30-39	6,0	6,3	5,8
40-49	17,4	15,7	18,6
50 lat i więcej	75,8	77,1	74,9
średni wiek	54,0	55,0	53,3
Onkologia gruczołu piersiowego	100,0	100,0	100,0
30-39	4,0	0,0	4,0
40-49	25,0	33,3	25,0
50 lat i więcej	71,0	66,7	71,0
średni wiek	52,8	55,3	52,8

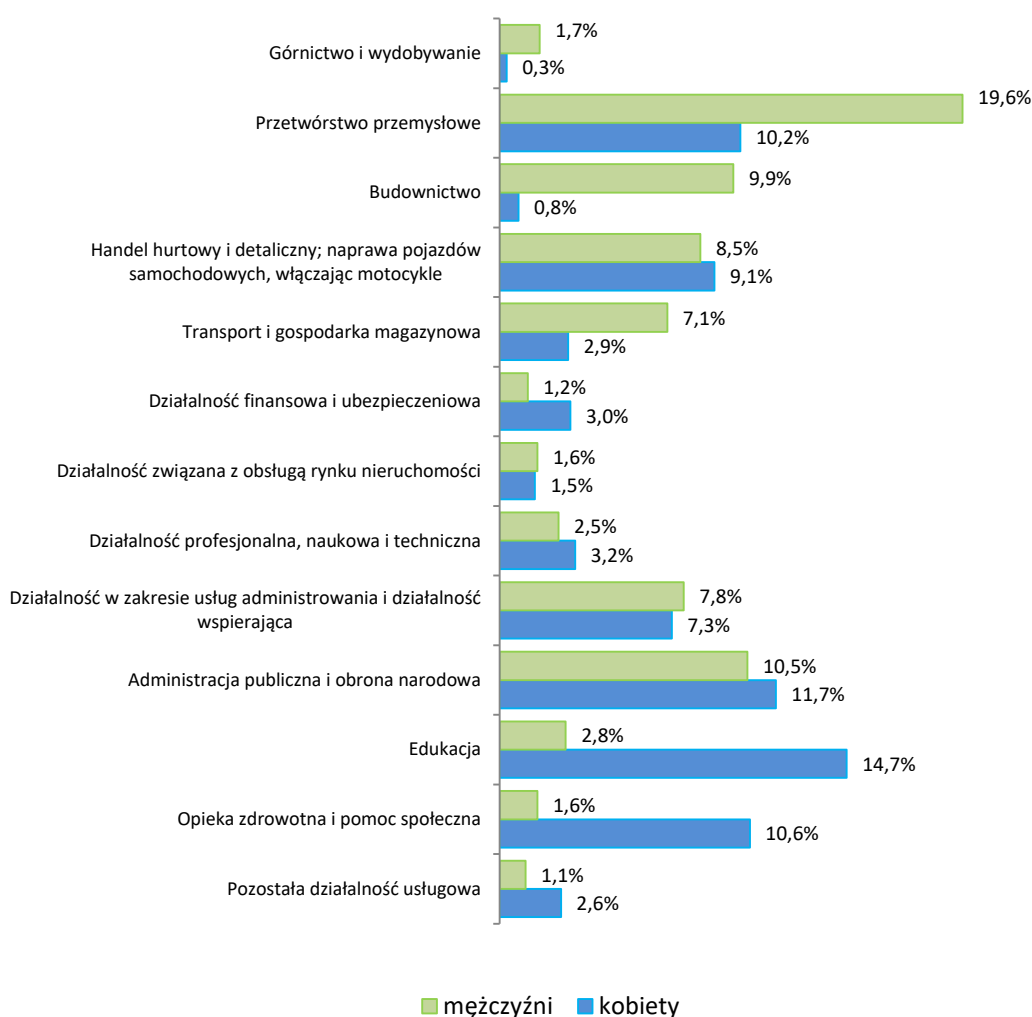
Tabl. 7. Rehabilitowani według grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej oraz wieku i płci (dok.)

Grupy chorób Wiek rehabilitowanych	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
Choroby narządu głosu	100,0	100,0	100,0
20-29	0,2	0,6	0,2
30-39	4,1	4,0	4,2
40-49	19,4	12,0	19,9
50 lat i więcej	76,3	83,4	75,7
średni wiek	52,8	55,7	52,5
Choroby układu nerwowego	100,0	100,0	100,0
20-29	1,9	2,1	1,7
30-39	10,2	10,3	10,0
40-49	24,8	17,5	36,7
50 lat i więcej	63,1	70,1	51,6
średni wiek	51,0	52,4	48,7

W odniesieniu do 74,7% badanej populacji osób poddanych rehabilitacji leczniczej w 2019 roku zebrano informacje o wykonywanym zawodzie (tabl. 8 i 9). Z analizy pozyskanych danych wynika, że wśród grup zawodowych reprezentowanych w populacji rehabilitowanych znalazły się specjaliści do spraw nauczania i wychowania (6,1%), sekretarki i operatorzy urzędów biurowych (6,0%), średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych i kultury (4,2%), robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urzędów (3,7%) oraz pomoce domowe i sprzątaczkę (3,4%). Struktura ta była zróżnicowana zależnie od profilu rehabilitacji. W grupie osób z chorobami narządu ruchu najliczniejszymi grupami zawodowymi były sekretarki i operatorzy maszyn biurowych (6,3%), średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych i kultury (4,3%), specjaliści do spraw zdrowia i specjaliści do spraw nauczania i wychowania (po 4,0), robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urzędów (3,8%), oraz pomoce domowe i sprzątaczkę i pracownicy usług osobistych (po 3,6%). W grupie chorób układu krążenia przeważali robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urzędów (6,3%), a także kierowcy i operatorzy pojazdów (5,9%) oraz robotnicy budowlani i sekretarki i operatorzy urzędów biurowych (po 4,1%). Wśród rehabilitowanych z powodu chorób psychosomatycznych przeważał średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych i kultury (5,7%), oraz sekretarki i operatorzy urzędów biurowych (5,1%). W grupie osób z chorobami układu oddechowego i narządu głosu najliczniejszą grupą zawodową byli

specjaliści do spraw nauczania i wychowania, stanowiąc odpowiednio 10,6% i 64,7% rehabilitowanych w tych profilach. Wśród rehabilitowanych na skutek chorób onkologicznych gruczołu piersiowego najliczniej reprezentowanymi grupami zawodowymi były: specjaliści do spraw nauczania i wychowania (8,4%), sekretarki i operatorzy urządzeń biurowych (8,0%), średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych i kultury (7,9%), oraz specjaliści do spraw zdrowia (7,7%). Najliczniej reprezentowaną grupą zawodową rehabilitowaną z powodu chorób ośrodkowego układu nerwowego były sekretarki i operatorzy urządzeń biurowych oraz robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń (po 7,0%), pracownicy usług osobistych (6,4%), specjaliści do spraw nauczania i wychowania (5,1%).

Rys. 5. Rehabilitowani według wybranych sekcji gospodarki narodowej i płci

Tabl. 8. Rehabilitowani według zawodów oraz grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej

Zawody i specjalności	rehabilitowani na skutek chorób:							
	Ogółem	narządu ruchu	układu krążenia	psycho-somatycznych	układu oddechowego	onkologicznych gruczołu piersiowego	narządu głosu	ośrodkowy układ nerwowy
	w odsetkach							
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:								
Specjaliści do spraw zdrowia	3,8	4,0	1,8	1,9	3,8	7,7	0,6	1,9
Specjaliści nauczania i wychowania	6,1	4,0	2,0	4,4	10,6	8,4	64,7	5,1
Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	2,9	2,9	1,7	3,9	2,9	6,0	1,2	2,5
Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	4,2	4,3	2,3	5,7	5,0	7,9	0,8	3,2
Sekretarki, operatorzy urzędzeń biurowych i pokrewni	6,0	6,3	4,1	5,1	6,5	8,0	0,8	7,0
Pracownicy usług osobistych	3,5	3,6	3,7	3,5	3,7	3,1	0,4	6,4
Robotnicy budowlani i pokrewni	2,6	2,7	4,1	0,5	2,9	0,2	0,0	3,2
Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urzędzeń i pokrewni	3,7	3,8	6,3	1,3	3,2	0,3	0,1	7,0
Elektrycy i elektronicy	1,8	1,9	1,2	1,7	1,6	2,0	0,1	3,2
Kierowcy i operatorzy pojazdów	3,0	3,1	5,9	1,2	2,5	0,4	0,1	5,1
Pomoce domowe i sprzętaczk	3,4	3,6	2,1	3,2	4,0	3,2	0,4	1,3
Robotnicy wykonujący prace proste w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	2,1	2,2	2,8	2,1	2,3	1,2	0,1	1,9

Tabl. 9. Rehabilitowani według grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej oraz zawodów

Zawody i specjalności	Ogółem	rehabilitowani na skutek chorób:						
		narządu ruchu	układu krążenia	psychosomatycznych	układu oddechowego	onkologicznych gruczołu piersiowego	układu oddechowego	ośrodkowy układ nerwowy
		w odsetkach						
OGÓŁEM	100,0	83,1	6,5	2,8	2,2	2,0	3,2	0,2
Specjaliści do spraw zdrowia	100,0	88,4	3,2	1,4	2,3	4,1	0,5	0,1
Specjaliści nauczania i wychowania	100,0	55,1	2,2	2,0	3,9	2,8	33,8	0,2
Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	100,0	84,3	3,9	3,8	2,3	4,2	1,3	0,2
Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewne	100,0	85,3	3,6	3,9	2,7	3,8	0,6	0,1
Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	100,0	87,4	4,5	2,4	2,4	2,7	0,4	0,2
Pracownicy usług osobistych	100,0	85,5	6,9	2,7	2,4	1,8	0,4	0,3
Robotnicy budowlani i pokrewni	100,0	86,3	10,4	0,5	2,5	0,1	0,0	0,2
Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	100,0	85,4	11,1	1,0	1,9	0,2	0,1	0,3
Elektrycy i elektronicy	100,0	88,2	4,5	2,6	2,0	2,2	0,1	0,4
Kierowcy i operatorzy pojazdów	100,0	83,7	12,7	1,1	1,9	0,3	0,1	0,2
Pomoce domowe i sprzętaczk	100,0	88,1	4,1	2,7	2,7	1,9	0,4	0,1
Robotnicy wykonujący prace proste w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	100,0	85,1	8,5	2,7	2,4	1,1	0,1	0,1

Tabl. 10. Rehabilitowani według sekcji gospodarki narodowej, w których byli zatrudnieni w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą

Seksje gospodarki narodowej	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
w tym:			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0,6	1,1	0,3
Górnictwo i wydobywanie	0,9	1,7	0,3
Przetwórstwo przemysłowe	14,2	19,6	10,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0,5	0,9	0,2
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1,0	1,8	0,4
Budownictwo	4,6	9,9	0,8
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	8,9	8,5	9,1
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1,3	1,0	1,6
Transport i gospodarka magazynowa	4,7	7,1	2,9
Informacja i komunikacja	0,8	0,9	0,8
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2,2	1,2	3,0
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1,5	1,6	1,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2,9	2,5	3,2
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7,5	7,8	7,3
Administracja publiczna i obrona narodowa	11,2	10,5	11,7
Edukacja	9,7	2,8	14,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6,8	1,6	10,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1,1	1,0	1,3
Pozostała działalność usługowa	2,0	1,1	2,6

Z danych o poszczególnych sekcjach gospodarki narodowej, w których zatrudnieni byli ubezpieczeni w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą, (tabl. 10 i rys. 5) wynika,

że mężczyźni zatrudnieni byli głównie w przetwórstwie przemysłowym (19,6%), w administracji publicznej i obronie narodowej (10,5%), w budownictwie (9,9%), w handlu i naprawach (8,5%). Miejscem zatrudnienia kobiet były najczęściej: edukacja (14,7%), administracja publiczna i obrona narodowa (11,7%), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (10,6%) oraz przetwórstwo przemysłowe (10,2%).

W ogólnej populacji rehabilitowanych najliczniej występowały osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, które to stanowiły 46,0% badanej populacji (tabl. 11). Osoby prowadzące pozarolniczą działalność oraz osoby z nimi współpracujące stanowiły 5,9%, a osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia – 6,2%.

Tabl. 11. Rehabilitowani według wybranych tytułów ubezpieczenia ^{*)}

Tytuł ubezpieczenia osoby poddanej rehabilitacji leczniczej	ogółem w odsetkach
OGÓŁEM	100,0
w tym:	
osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę	46,0
osoby prowadzące pozarolniczą działalność oraz osoby z nimi współpracujące	5,9
osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej, do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia – łącznie z osobami współpracującymi	6,2

^{*)} według stanu na koniec 2019 r.

**Tabl. 12. Rehabilitowani według wybranych tytułów ubezpieczenia *)
oraz grup chorób**

Grupy chorób	osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę	osoby prowadzące pozarolniczą działalność oraz osoby z nimi współpracujące	osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
z tego rehabilitowani z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	71,6	70,7	69,3
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	11,9	15,0	12,9
narządu ruchu po wypadkach	0,3	0,7	0,3
układu krążenia w systemie stacjonarnym	5,7	6,0	5,0
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,1	0,2	0,1
układu krążenia telemedycznie	0,1	0,4	0,2
układu oddechowego	2,2	2,5	1,9
chorób psychosomatycznych	2,2	1,5	3,0
onkologicznych gruczołu piersiowego	1,9	1,4	2,0
narządu głosu	3,8	1,4	5,2
ośrodkowego układu nerwowego	0,2	0,2	0,1

*) Według stanu na koniec 2019 roku

Odsetek osób rehabilitowanych z powodu chorób narządu ruchu w grupie osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę wyniósł 83,8%, wśród osób prowadzących pozarolniczą działalność – 86,4%, a wśród zatrudnionych na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia – 82,5% (tabl.12).

Wśród rehabilitowanych w związku z chorobami krążenia osoby prowadzące pozarolniczą działalność oraz osoby z nimi współpracujące stanowiły 6,6% tej populacji, osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę stanowiły 5,9% tej populacji, natomiast osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia - 5,3% tej grupy rehabilitowanych.

Podobnie jak w ubiegłych latach, w populacji osób poddanych rehabilitacji leczniczej najliczniej reprezentowani byli mieszkańcy województw: śląskiego (17,8% ogółu rehabilitowanych), mazowieckiego (17,2%) i łódzkiego (9,4%) – tabl. 13 i rys. 6.

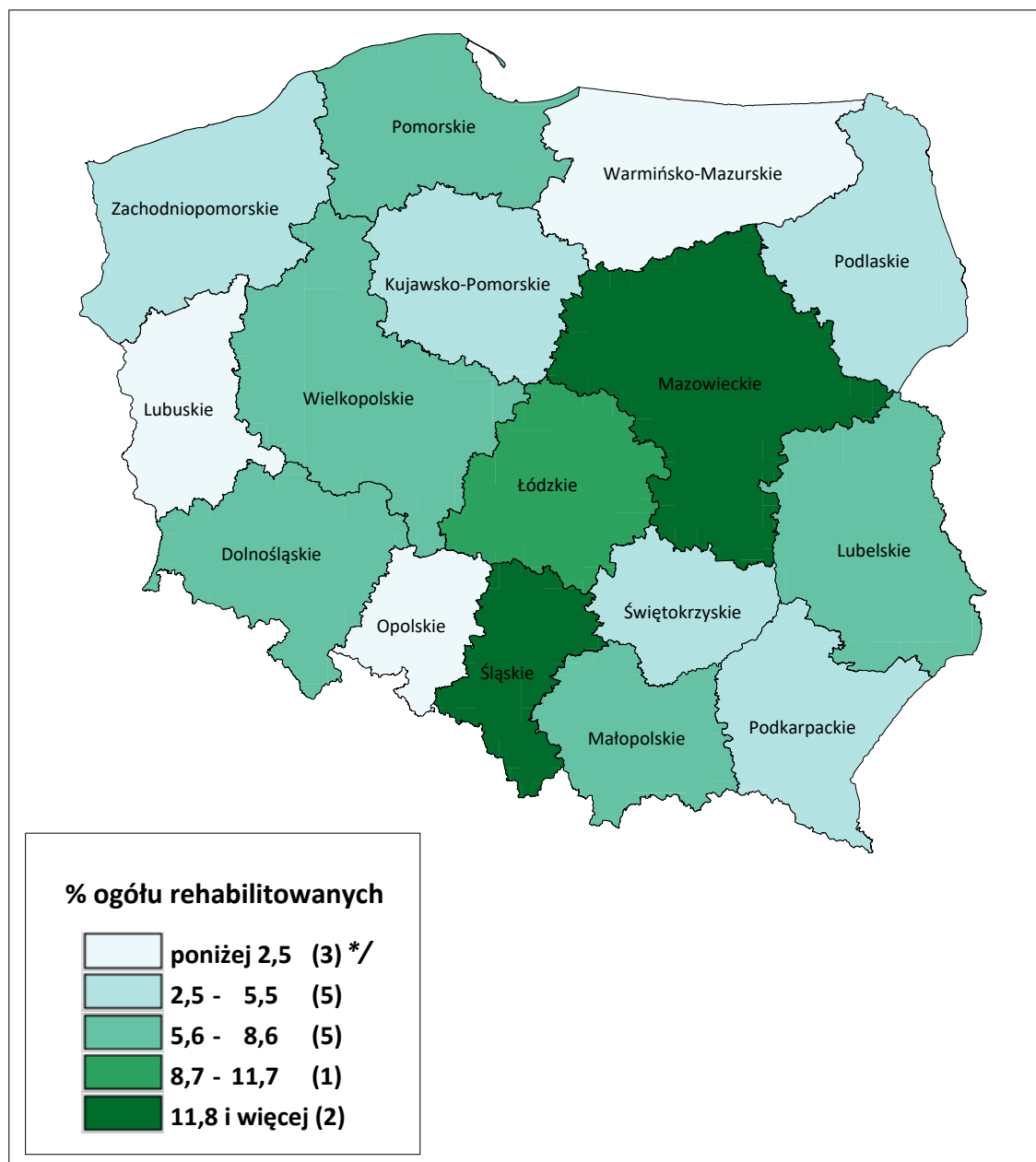
Tabl. 13. Rehabilitowani według województw odpowiadających miejscu zamieszkania i płci

Województwo	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
Dolnośląskie	6,3	7,6	5,4
Kujawsko-pomorskie	5,0	4,7	5,3
Lubelskie	6,1	5,5	6,5
Lubuskie	1,9	1,9	1,9
Łódzkie	9,4	9,5	9,3
Małopolskie	6,0	6,0	6,0
Mazowieckie	17,2	16,7	17,6
Opolskie	1,1	1,2	1,1
Podkarpackie	2,7	3,4	2,1
Podlaskie	3,5	3,0	3,9
Pomorskie	6,6	6,8	6,5
Śląskie	17,8	16,5	18,8
Świętokrzyskie	2,8	3,0	2,6
Warmińsko-mazurskie	2,1	2,6	1,7
Wielkopolskie	6,9	7,2	6,5
Zachodniopomorskie	4,6	4,4	4,8

Inaczej kształtowało się zróżnicowanie przestrzenne, jeśli przeanalizujemy wskaźnik liczby osób poddanych rehabilitacji leczniczej w przeliczeniu na 100 tys. pracujących.

W 2019 r. wartość wskaźnika ogółem dla wszystkich województw wyniosła 668 osób poddane rehabilitacji leczniczej na 100 tys. pracujących. Podobnie jak w poprzednim roku, wartość znacznie przewyższającą przeciętną odnotowano w województwach: podlaskim – 1 106 osób na 100 tys. pracujących, lubelskim – 1 055 osób oraz łódzkim – 994 osoby. Najniższa wartość tego wskaźnika wystąpiła w województwach: podkarpackim – 415 osób poddanych rehabilitacji leczniczej na 100 tys. pracujących i w województwie opolskim i wielkopolskim – 434 osoby.

Rys. 6. Rehabilitowani według województw odpowiadających miejscu zamieszkania

*/ liczba województw

Tabl. 14. Rehabilitowani w przeliczeniu na 100 tys. pracujących według województw odpowiadających miejscu zamieszkania

Województwo	Ogółem	liczba rehabilitowanych na 100 tys. pracujących ^{*)}
OGÓŁEM	86 392	668
Dolnośląskie	5 441	562
Kujawsko-pomorskie	4 329	600
Lubelskie	5 244	1 055
Lubuskie	1 632	584
Łódzkie	8 127	994
Małopolskie	5 204	464
Mazowieckie	14 875	617
Opolskie	964	434
Podkarpackie	2 308	415
Podlaskie	3 035	1 106
Pomorskie	5 713	682
Śląskie	15 409	897
Świętokrzyskie	2 389	851
Warmińsko-mazurskie	1 820	538
Wielkopolskie	5 894	434
Zachodniopomorskie	4 008	792

^{*)} poza rolnictwem indywidualnym

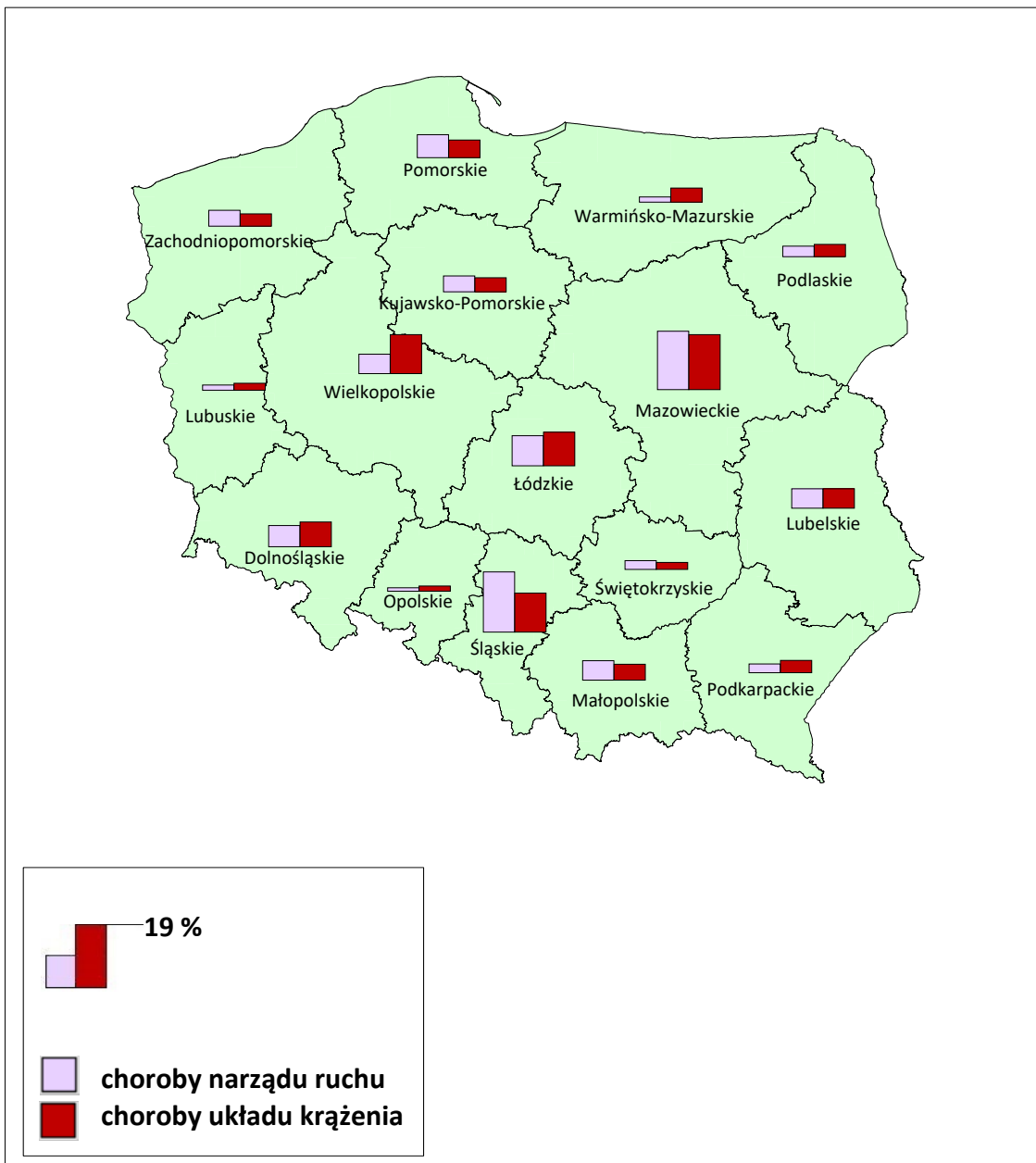
W grupie osób z chorobami narządu ruchu (formy stacjonarna, ambulatoryjna i po wypadkach) przeważali mieszkańcy województw: śląskiego – 18,2% i mazowieckiego – 17,8% (tabl. 15 i rys. 7).

Osoby zamieszkujące województwa mazowieckie, śląskie i łódzkie dominowały również wśród rehabilitowanych z powodu pozostałych grup chorób, tj. chorób układu krążenia (łącznie wszystkie trzy formy rehabilitacji), schorzeń psychosomatycznych, chorób układu oddechowego, chorób onkologicznych gruczołu piersiowego czy chorób narządu głosu.

Tabl. 15. Rehabilitowani według województw odpowiadających miejscu zamieszkania oraz grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej

Województwo	rehabilitowani na skutek chorób:							
	Ogółem	narządu ruchu	układu krążenia	psychosomatycznych	układu oddechowego	onkologicznych gruczołu piersiowego	narządu głosu	ośrodkowego układu nerwowego
	w odsetkach							
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Dolnośląskie	6,3	6,3	7,6	5,5	4,2	6,1	6,8	8,3
Kujawsko-pomorskie	5,0	4,9	4,3	5,6	4,1	3,8	11,4	4,5
Lubelskie	6,1	6,0	6,0	4,2	6,2	5,6	10,5	1,9
Lubuskie	1,9	1,9	2,0	1,2	1,7	2,6	0,9	3,2
Łódzkie	9,4	9,3	10,2	13,3	10,4	7,6	7,2	13,4
Małopolskie	6,0	6,1	5,1	3,7	8,1	6,7	6,9	3,8
Mazowieckie	17,2	17,8	16,8	11,1	15,3	17,1	9,9	21,0
Opolskie	1,1	1,1	1,5	1,0	1,5	1,6	1,1	0,6
Podkarpackie	2,7	2,6	3,6	5,8	2,9	1,8	1,4	-
Podlaskie	3,5	3,5	3,7	3,4	3,8	4,9	2,4	1,3
Pomorskie	6,6	6,8	5,2	5,6	6,0	7,3	4,3	8,9
Śląskie	17,8	18,2	11,7	20,6	20,6	17,8	15,6	21,7
Świętokrzyskie	2,8	2,9	2,3	0,9	2,4	2,7	2,4	1,9
Warmińsko-mazurskie	2,1	1,9	4,3	3,9	2,2	0,9	2,7	0,6
Wielkopolskie	6,9	5,8	12,0	10,0	8,4	8,6	14,8	6,4
Zachodniopomorskie	4,6	4,9	3,7	4,2	2,2	4,9	1,7	2,5

Rys. 7. Rehabilitowani z powodu chorób narządu ruchu^{*/} oraz chorób układu krążenia^{**/} według województw odpowiadających ich miejscu zamieszkania

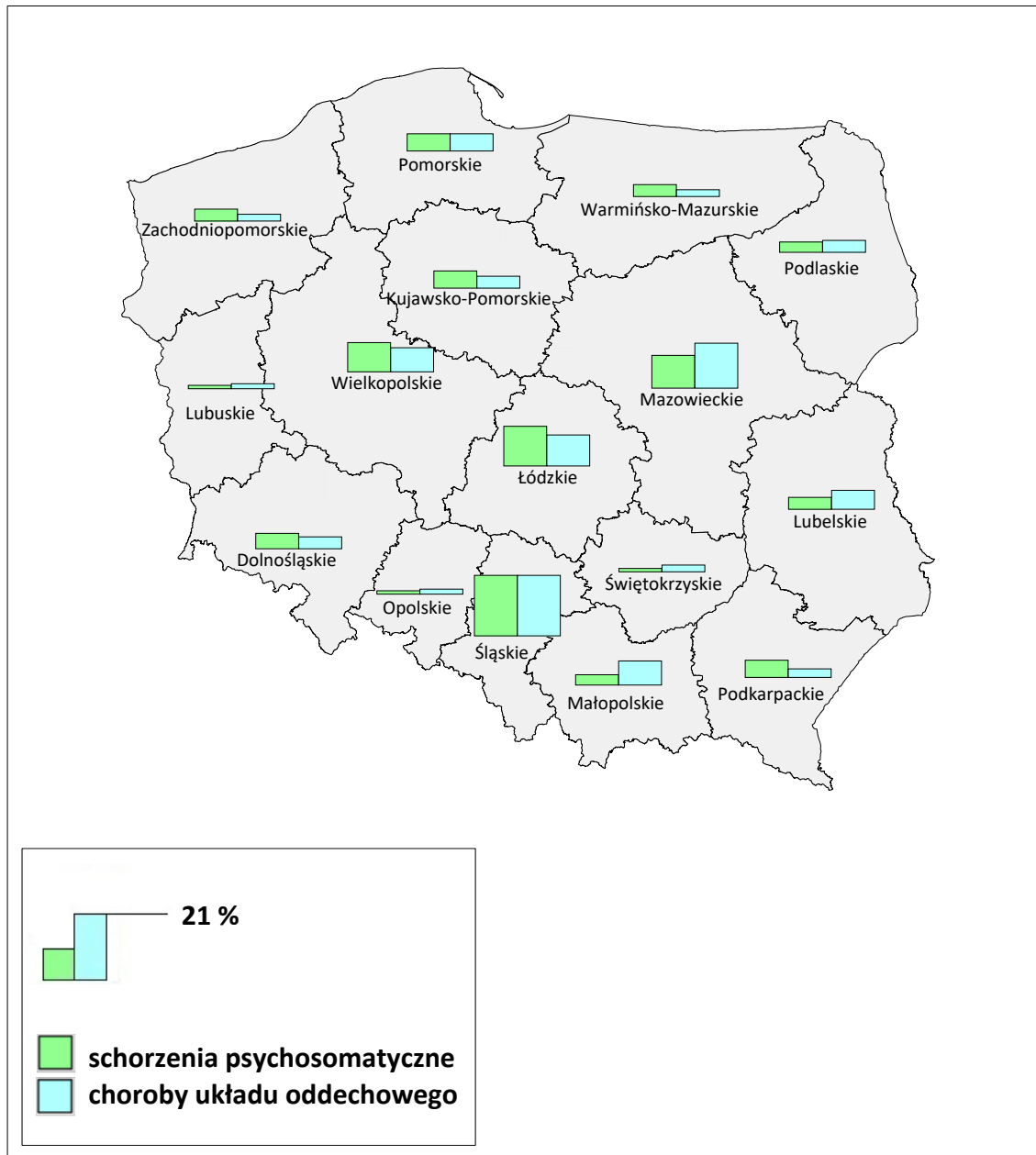

Uwaga: Strukturę procentową prezentuje tabela 16.

^{*/} Choroby rehabilitowane w systemach stacjonarnym, ambulatoryjnym i po wypadkach łącznie

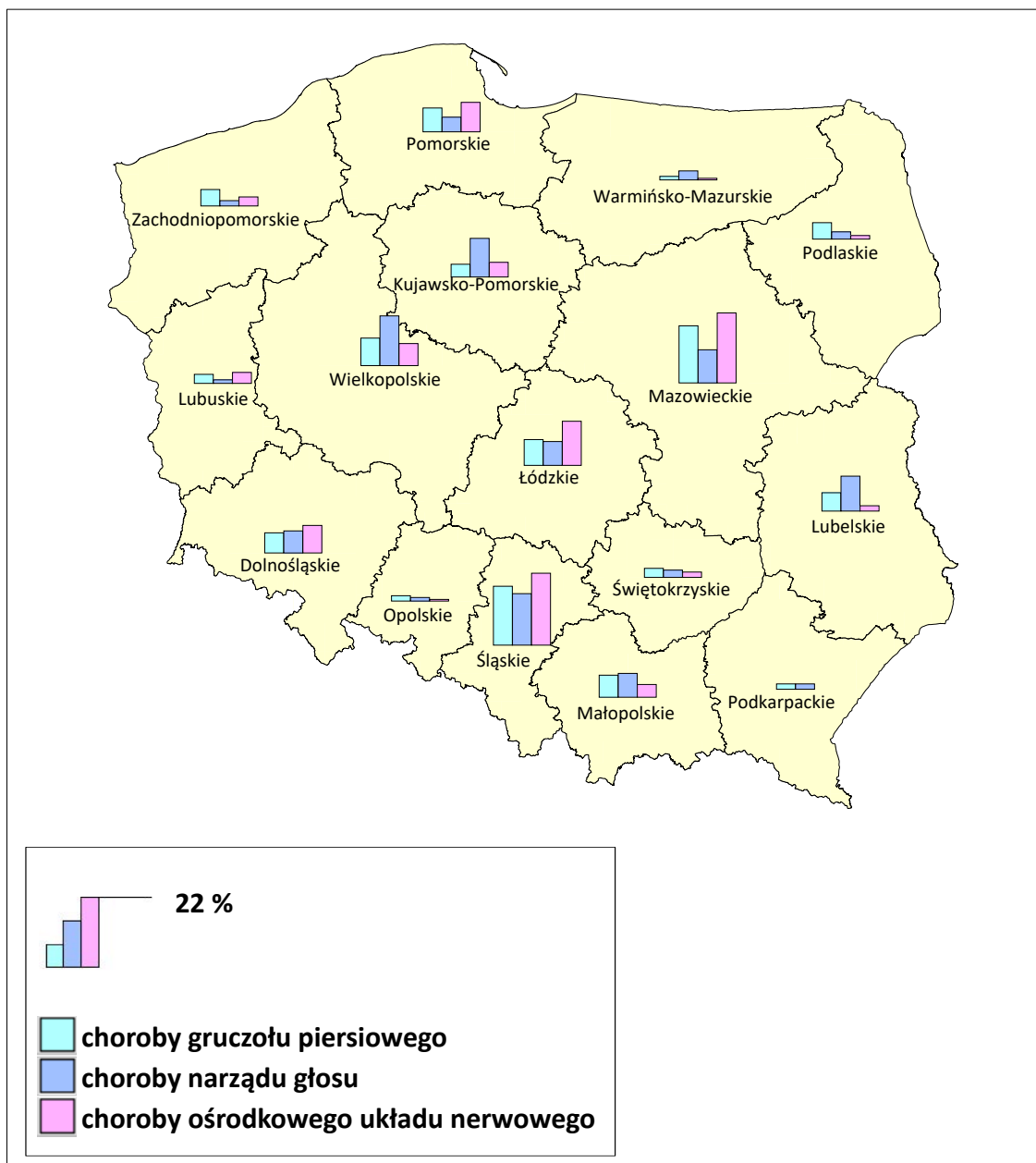
^{**/} Choroby rehabilitowane w systemach stacjonarnym, ambulatoryjnym i telemedycynie łącznie

Rys. 8. Rehabilitowani z powodu schorzeń psychosomatycznych oraz chorób układu oddechowego według województw odpowiadających ich miejscu zamieszkania

Uwaga: Strukturę procentową prezentuje tabela 16.

Rys. 9. Rehabilitowani z powodu chorób onkologicznych gruczołu piersiowego oraz narządu głosu i ośrodkowego układu nerwowego według województw odpowiadających ich miejscu zamieszkania

Uwaga: Strukturę procentową prezentuje tabela 16.

Tabl. 16. Rehabilitowani według grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej oraz województw odpowiadających miejscu zamieszkania

Województwo	Ogółem	rehabilitowani na skutek chorób:						
		narządu ruchu	układu krążenia	psychosomatycznych	układu oddechowego	onkologicznych gruczołu piersiowego	narządu głosu	ośrodkowego układu nerwowego
w odsetkach								
OGÓŁEM	100,0	83,0	6,5	2,8	2,3	2,0	3,2	0,2
Dolnośląskie	100,0	82,7	7,9	2,4	1,5	1,9	3,4	0,2
Kujawsko-pomorskie	100,0	80,5	5,6	3,1	1,8	1,5	7,3	0,2
Lubelskie	100,0	81,8	6,5	1,9	2,3	1,9	5,5	0,1
Lubuskie	100,0	84,8	6,9	1,7	2,0	2,8	1,5	0,3
Łódzkie	100,0	82,3	7,0	3,9	2,5	1,6	2,4	0,3
Małopolskie	100,0	83,7	5,6	1,7	3,0	2,2	3,7	0,1
Mazowieckie	100,0	85,8	6,4	1,8	2,0	2,0	1,8	0,2
Opolskie	100,0	79,9	8,6	2,4	3,1	2,9	3,0	0,1
Podkarpackie	100,0	79,7	8,8	6,0	2,5	1,4	1,6	-
Podlaskie	100,0	83,0	6,8	2,7	2,4	2,8	2,2	0,1
Pomorskie	100,0	86,0	5,2	2,4	2,0	2,2	2,0	0,2
Śląskie	100,0	84,9	4,3	3,2	2,6	2,0	2,8	0,2
Świętokrzyskie	100,0	86,7	5,5	0,9	2,0	2,0	2,8	0,1
Warmińsko-mazurskie	100,0	74,0	13,4	5,2	2,3	0,9	4,1	0,1
Wielkopolskie	100,0	72,1	11,4	4,1	2,8	2,5	6,9	0,2
Zachodniopomorskie	100,0	87,9	5,2	2,5	1,1	2,1	1,1	0,1

2. ŚWIADCZENIA POBIERANE PRZEZ UBEZPIECZONYCH PRZED REHABILITACJĄ LECZNICZĄ

Skuteczność rehabilitacji w znacznym stopniu zależy od możliwie wczesnego kierowania osób na leczenie rehabilitacyjne. Podstawą skierowania osoby ubezpieczonej na turnus rehabilitacyjny jest wydane przez lekarza orzecznika ZUS orzeczenie o potrzebie rehabilitacji leczniczej.

Tabela 17 przedstawia liczbę orzeczeń ustalających potrzebę rehabilitacji wydanych w latach 2015-2019.

Tabl. 17. Liczba orzeczeń ustalających potrzebę rehabilitacji leczniczej wydanych przez lekarzy orzeczników ZUS w latach 2015 – 2019

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
	liczba w tys.				
OGÓŁEM orzeczenia ustalające potrzebę rehabilitacji leczniczej wydane w trakcie orzekania:	94,2	99,8	101,1	102,3	84,4
- o niezdolności do pracy dla celów rentowych w wyniku:					
badań pierwszorazowych	1,9	1,9	1,8	1,8	1,5
badań ponownych	7,1	5,9	5,0	4,2	3,4
- przy orzekaniu o okolicznościach uzasadniających przyznanie świadczenia rehabilitacyjnego	32,8	31,8	28,6	26,8	22,9
- na wniosek lekarza leczącego	47,4	55,6	62,5	66,8	54,9
- w trakcie kontroli prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy	5,0	4,6	3,2	2,7	1,7

Z ogólnej liczby wydanych w 2019 r. 84,4 tys. orzeczeń ustalających potrzebę rehabilitacji leczniczej, to jest uprawniających do skierowania na leczenie rehabilitacyjne, 54,9 tys. (o 11,9 tys. mniej orzeczeń niż w poprzednim roku) zostało wydanych na wniosek lekarza leczącego, m.in. osobom, które przed uzyskaniem takiego orzeczenia nie pobierały żadnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych związanych z niezdolnością do pracy. W trakcie kontroli prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy lekarze orzecznicy ustalili potrzebę rehabilitacji leczniczej u 1,7 tys. osób. Zatem 56,6 tys. orzeczeń (tj. 67,1%) wydanych zostało na wczesnym etapie leczenia. Z roku na rok zmniejsza się liczba rencistów, którym w trakcie badania ponownego dla celów rentowych przedłużane jest prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy oraz jednocześnie orzekana jest potrzeba

rehabilitacji leczniczej. W 2019 r. w porównaniu z rokiem 2018, liczba takich orzeczeń zmniejszyła się o 0,8 tys. Również mniej było orzeczeń wydanych w trakcie badania okoliczności uzasadniających przyznanie świadczenia rehabilitacyjnego o 3,9 tys.

Wszystkie te zmiany w strukturze orzeczeń stwierdzających potrzebę rehabilitacji leczniczej miały wpływ na strukturę świadczeń pobieranych przez ubezpieczonych w momencie kierowania ich na rehabilitację leczniczą.

Z ogólnej liczby 86,4 tys. osób poddanych rehabilitacji leczniczej w 2019 r., które zostały objęte badaniem statystycznym, w momencie skierowania, 46,9 tys. osób pobierało świadczenia z ubezpieczeń społecznych, a pozostałe 39,5 tys. osób nie pobierało przed rehabilitacją żadnych świadczeń (tabl. 18).

Tabl. 18. Rehabilitowani według faktu pobierania świadczeń w momencie skierowania na rehabilitację

Rodzaj świadczenia pobieranego w momencie skierowania na rehabilitację	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach
OGÓŁEM^{*)}	86 392	100,0	36 454	100,0	49 938	100,0
z tego:						
I. Osoby pobierające świadczenia przed rehabilitacją	46 914	54,3	24 832	68,1	22 082	44,2
z tego pobierające:						
zasiłek chorobowy	16 722	19,4	7 367	20,2	9 355	18,7
świadczenie rehabilitacyjne	24 459	28,3	13 920	38,2	10 539	21,1
rentę z tytułu niezdolności do pracy	5 733	6,6	3 545	9,7	2 188	4,4
II. Osoby, które przed rehabilitacją nie pobierały żadnych świadczeń	39 478	45,7	11 622	31,9	27 856	55,8

^{*)} Liczba rehabilitowanych w 2019 roku objętych badaniem statystycznym

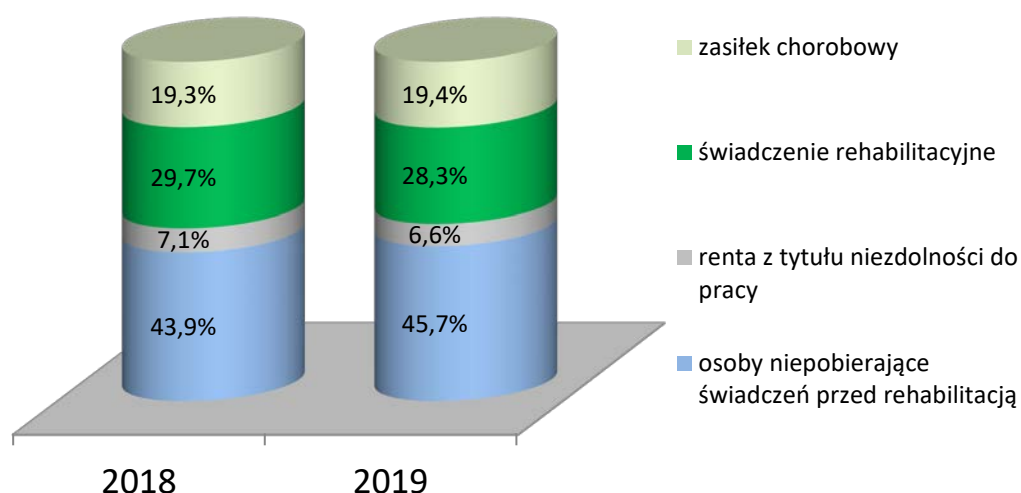
Z liczby 46,9 tys. osób pobierających świadczenia w momencie skierowania na rehabilitację – 16,7 tys. osób pobierało zasiłek chorobowy, 24,5 tys. – świadczenie rehabilitacyjne, a 5,7 tys. osób - rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Świadczenia pobierane w momencie skierowania na leczenie rehabilitacyjne, ich rodzaj i długość pobierania ma wpływ na skuteczność przeprowadzonej rehabilitacji.

Skuteczność określana jest odsetkiem osób w populacji poddanej rehabilitacji leczniczej w danym roku, które w okresie 12 miesięcy po zakończonej rehabilitacji nie pobierały żadnych świadczeń z ubezpieczenia społecznego (rozdział 3).

Wysoki odsetek osób, które w momencie skierowania na rehabilitację nie pobierały żadnych świadczeń świadczy o coraz większym zrozumieniu profilaktyki zachorowań poprzez leczenie rehabilitacyjne szczególnie w zakresie chorób narządu ruchu i chorób układu krążenia. Porównanie struktury rehabilitowanych według rodzaju świadczeń pobieranych w momencie skierowania w latach 2018 - 2019 zaprezentowano na rysunku 10.

Rys. 10. Rehabilitowani według rodzaju świadczeń pobieranych w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą w latach 2017-2018

Struktura świadczeń pobieranych w momencie skierowania na rehabilitację kształtowała się odmiennie w poszczególnych grupach chorób, będących przyczyną rehabilitacji – zestawienie w tabeli 19 i na rysunku 11.

W grupie osób poddanych rehabilitacji leczniczej chorób narządu ruchu 38,2% osób w momencie skierowania na rehabilitację pobierało zasiłek chorobowy, 51,4% świadczenie rehabilitacyjne, a 10,4% – rentę z tytułu niezdolności do pracy. W grupie poddanych rehabilitacji z powodu chorób układu krążenia 20,2% osób skierowanych zostało w trakcie pobierania zasiłku chorobowego, 59,2% – świadczenia rehabilitacyjnego, a 20,6% w momencie skierowania posiadało status rencisty. Spośród osób rehabilitowanych

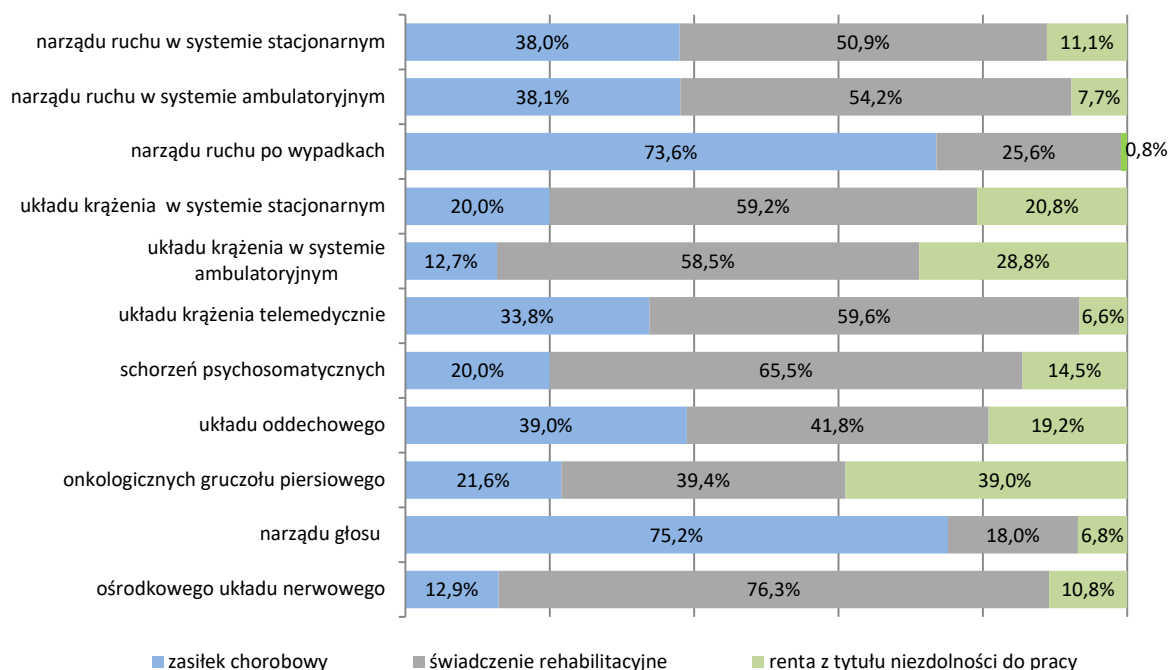
z powodu schorzeń psychosomatycznych 20,0% osób w momencie skierowania na rehabilitację pobierało zasiłek chorobowy, 65,4% świadczenie rehabilitacyjne, a 14,6% – rentę z tytułu niezdolności do pracy. Osoby rehabilitowane z powodu chorób układu oddechowego pobierały w tym czasie: zasiłek chorobowy – 39,0% osób, świadczenie rehabilitacyjne – 41,8%, a 19,2% – rentę z tytułu niezdolności do pracy. Z tytułu chorób onkologicznych gruczołu piersiowego zasiłek chorobowy pobierało 21,6% osób, świadczenie rehabilitacyjne pobierało 39,4%, a rentę z tytułu niezdolności do pracy 39,0%. Z tytułu chorób narządu głosu: zasiłek chorobowy pobierało 75,2% osób, świadczenie rehabilitacyjne – 18,0%, a zaledwie 6,8% – rentę z tytułu niezdolności do pracy. Osoby rehabilitowane z powodu chorób ośrodkowego układu nerwowego pobierały przed rehabilitacją leczniczą: zasiłek chorobowy – 12,9% osób, świadczenie rehabilitacyjne – 76,3%, a 10,8% – rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Tabl. 19. Rehabilitowani według rodzaju świadczeń pobieranych w momencie skierowania na rehabilitację oraz grup chorób, w następstwie których zostali poddani rehabilitacji leczniczej

Grupy chorób	Ogółem ^{*)}	z tego pobierający przed rehabilitacją:		
		zasiłek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne	rentę z tytułu niezdolności do pracy
OGÓŁEM	46 914	16 722	24 459	5 733
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:				
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	31 313	11 881	15 949	3 483
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	6 858	2 614	3 718	526
narządu ruchu po wypadkach	246	181	63	2
układu krążenia w systemie stacjonarnym	4 014	800	2 378	836
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	118	15	69	34
układu krążenia telemedycznie	136	46	81	9
schorzeń psychosomatycznych	2 012	402	1 317	293
układu oddechowego	912	356	381	175
onkologicznych gruczołu piersiowego	872	188	344	340
narządu głosu	294	221	53	20
ośrodkowego układu nerwowego	139	18	106	15

^{*)} liczba rehabilitowanych w 2019 r. objętych badaniem statystycznym

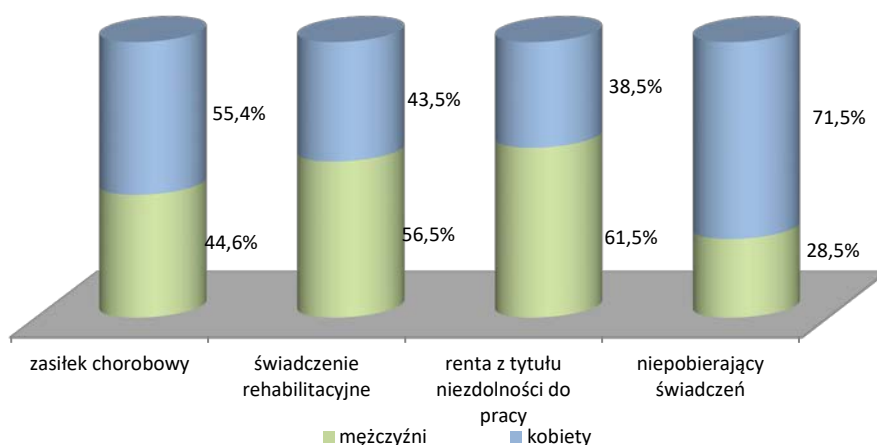
Rys. 11. Rehabilitowani według rodzaju świadczeń pobieranych w momencie skierowania na rehabilitację oraz grup chorób

Analizując ogólną strukturę rehabilitowanych według płci, daje się zauważyć wysoki, ponad 70% odsetek kobiet w grupie osób niepobierających przed rehabilitacją leczniczą żadnych świadczeń (rys. 12). Tak wysoki odsetek kobiet utrzymuje się od lat, i tak w 2016 roku wynosił 72,1%, w 2017 r. 71,8%, w 2018 r. 71,5%. Zauważalna jest niewielka tendencja spadkowa. Kobiety przeważały również w grupie pobierających przed rozpoczęciem rehabilitacji leczniczej zasiłek chorobowy, ich odsetek wyniósł 55,4%.

W strukturze według płci zarówno w populacji osób pobierających świadczenie rehabilitacyjne, jak i w populacji rencistów przeważali mężczyźni. Wśród pobierających świadczenie rehabilitacyjne stanowili 56,5%, a w populacji rencistów - 61,5%.

Rys. 12. Rehabilitowani pobierający świadczenia w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą według rodzaju świadczeń i płci

Przeciętna długość zasiłku chorobowego wykorzystanego przed rehabilitacją wyniosła przeciętnie 109,6 dnia. Mężczyźni pobierali zasiłek przez 114,9 dnia, a kobiety przez 101,7 dnia. Przeciętnie najdłużej przez 182 dni, pobierali zasiłek mężczyźni rehabilitowani ambulatoryjnie w związku z chorobami krążenia.

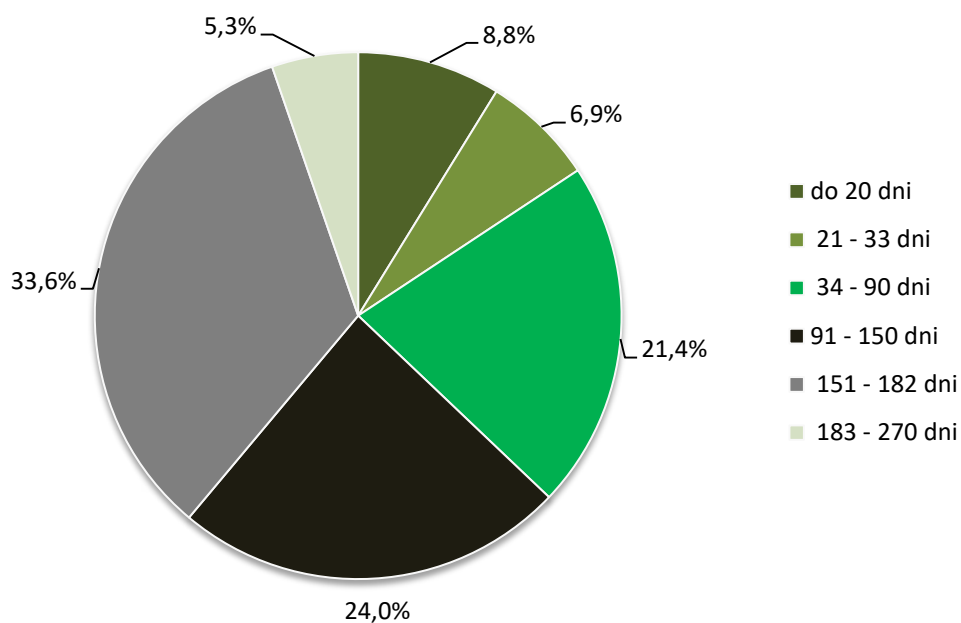
W przypadku nowej grupy rehabilitowanych z tytułu chorób ośrodkowego układu nerwowego zasiłek chorobowy był pobierany przeciętnie przez 152 dni. Wysoką przeciętną długość zasiłku chorobowego odnotowano w odniesieniu do grupy schorzeń psychosomatycznych, przeciętna liczba dni zasiłkowych wykorzystana przez mężczyzn wyniosła 149 dni, a przez kobiety 123 dni.

Tabl. 20. Przeciętny okres pobierania zasiłku chorobowego w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą według grup chorób i płci rehabilitowanych

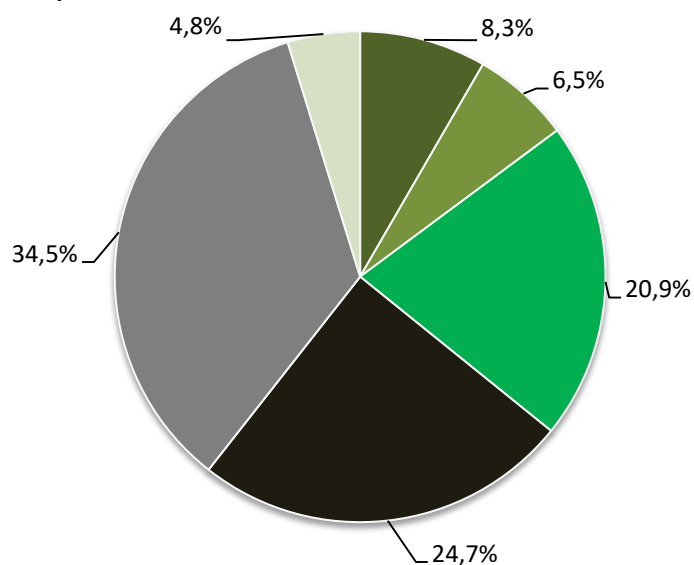
Grupy chorób	przeciętna liczba dni zasiłkowych		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	109,6	114,9	101,7
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	107,4	109,0	100,0
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	121,2	128,4	115,5
narządu ruchu po wypadkach	98,7	106,5	98,8
układu krążenia w systemie stacjonarnym	124,0	130,6	112,9
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	173,9	182,0	151,5
układu krążenia telemedycznie	123,7	122,8	132,4
schorzeń psychosomatycznych	126,1	149,4	123,2
układu oddechowego	87,9	99,9	76,7
onkologicznych gruczołu piersiowego	87,5	-	86,6
narządu głosu	60,8	45,6	60,8
ośrodkowego układu nerwowego	152,1	152,3	151,8

Rys. 13. Rehabilitowani pobierający zasiłek chorobowy w momencie skierowania na rehabilitację według okresu jego pobierania

mężczyźni

kobiety

Tabl. 21. Rehabilitowani pobierający w momencie skierowania na rehabilitację zasiłek chorobowy według grup chorób i płci

Grupy chorób	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	71,9	72,1	71,8
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	12,8	13,3	12,6
narządu ruchu po wypadkach	0,4	0,8	0,2
układu krążenia w systemie stacjonarnym	4,6	9,0	2,0
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,1	0,2	0,0
układu krążenia telemedycznie	0,1	0,3	0,1
schorzeń psychosomatycznych	2,5	2,3	2,5
układu oddechowego	2,2	1,4	2,6
onkologicznych gruczołu piersiowego	1,9	0,0	3,0
narządu głosu	3,4	0,5	5,1
ośrodkowego układu nerwowego	0,1	0,1	0,1

Przeciętny okres pobierania świadczenia rehabilitacyjnego przed rehabilitacją leczniczą wynosił 5,7 miesiąca (tabl. 23). Najdłużej, bo przeciętnie przez 8,2 miesiąca, świadczenie rehabilitacyjne pobierane było z powodu onkologicznych schorzeń gruczołu piersiowego.

Średnio przez okres 5,6 miesiąca świadczenie to było pobierane w związku z chorobami układu oddechowego. Najszybciej, bo po 4,9 miesięcznym okresie pobierania świadczenia rehabilitacyjnego osoby z chorobami układu krążenia kierowane były na rehabilitację realizowaną w systemie telemedycznym.

Tabl. 22. Rehabilitowani pobierający w momencie skierowania na rehabilitację świadczenie rehabilitacyjne według okresu jego pobierania i płci

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
świadczenie rehabilitacyjne pobierane przez okres:			
1-3 miesięcy	9,2	8,1	10,8
4-6 miesięcy	71,2	72,4	69,6
7-9 miesięcy	9,5	9,7	9,2
10-12 miesięcy	10,1	9,8	10,4
przeciętny okres pobierania świadczenia rehabilitacyjnego w miesiącach	5,7	5,8	5,7

Tabl. 23. Przeciętny okres pobierania świadczenia rehabilitacyjnego w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą według grup chorób i płci rehabilitowanych

Grupy chorób	przeciętny okres pobierania świadczenia rehabilitacyjnego w miesiącach:		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	5,7	5,8	5,7
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	5,7	5,8	5,6
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	5,1	5,1	5,0
narządu ruchu po wypadkach	5,7	5,8	5,4
układu krążenia w systemie stacjonarnym	6,2	6,2	6,1
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	6,1	6,3	5,1
układu krążenia telemedycznie	4,9	4,8	5,2
układu oddechowego	5,6	5,8	5,4
schorzeń psychosomatycznych	6,1	6,3	6,0
onkologicznych gruczołu piersiowego	8,2	-	8,2
narządu głosu	6,1	5,0	6,3
ośrodkowego układu nerwowego	6,3	6,1	6,7

Z populacji rencistów skierowanych na rehabilitację leczniczą w 2019 r., liczącej 5,7 tys. osób (tabl. 24-26), 93,4% pobierało świadczenie rentowe z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

W populacji rencistów przeważali mężczyźni, stanowiąc 61,8%. Wśród przyczyn chorobowych niezdolności do pracy dominowały choroby narządu ruchu (70,0% ogółu rent). Osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej chorobami układu krążenia stanowiły 15,3%, niezdolni do pracy wskutek chorób układu oddechowego – 5,1%, chorób psychosomatycznych – 3,1%, chorób onkologicznych gruczołu piersiowego – 5,9%. W następstwie chorób narządu głosu i chorób ośrodkowego układu nerwowego rentę pobierało zaledwie po 0,3% populacji rencistów. Średni wiek rencistów wynosił 51,7 roku i kształtował się odmiennie w poszczególnych grupach chorób będących przyczyną rehabilitacji. W najliczniejszej grupie osób rehabilitowanych stacjonarnie z powodu chorób narządu ruchu wyniósł 50,9 roku, podczas gdy w drugiej pod względem liczebności grupie osób z chorobami układu krążenia w systemie stacjonarnym wyniósł 56,2 roku. Najniższy średni wiek rencistów 46 lat wystąpił u rehabilitowanych rencistów – mężczyzn ze schorzeniami narządu ruchu po wypadkach. Najwyższy zaś – 59 lat – u mężczyzn

pobierających rentę, rehabilitowanych z powodu chorób onkologicznych gruczołu piersiowego oraz – 58,6 roku u rencistów – mężczyzn z chorobami układu krążenia rehabilitowanych telemedycznie (tabl. 25).

Tabl. 24. Rehabilitowani pobierający w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą rentę z tytułu niezdolności do pracy według grup chorób i płci

Grupy chorób	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
OGÓŁEM	5 733	100,0	3 545	61,8	2 188	38,2
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:						
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	3 483	100,0	2 217	63,7	1 266	36,3
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	526	100,0	301	57,2	225	42,8
narządu ruchu po wypadkach	2	100,0	2	100,0	-	-
układu krążenia w systemie stacjonarnym	836	100,0	736	88,0	100	12,0
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	34	100,0	30	88,2	4	11,8
układu krążenia telemedycznie	9	100,0	7	77,8	2	22,2
układu oddechowego	293	100,0	123	42,0	170	58,0
schorzeń psychosomatycznych	175	100,0	117	66,9	58	33,1
onkologicznych gruczołu piersiowego	340	100,0	1	0,3	339	99,7
narządu głosu	20	100,0	2	10,0	18	90,0
ośrodkowego układu nerwowego	15	100,0	9	60,0	6	40,0

Tabl. 25. Średni wiek rehabilitowanych pobierających w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą rentę z tytułu niezdolności do pracy według grup chorób

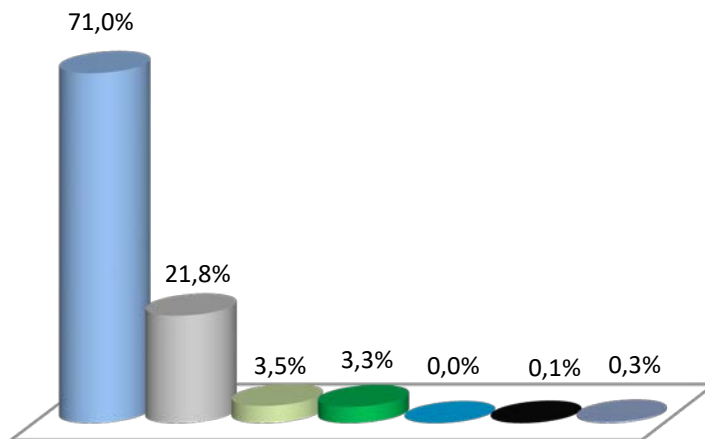
Grupy chorób	średni wiek w latach		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	51,7	52,8	50,0
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	50,9	51,6	49,8
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	49,9	51,1	48,4
narządu ruchu po wypadkach	46,0	46,0	-
układu krążenia w systemie stacjonarnym	56,2	56,6	53,5
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	56,4	56,9	52,3
układu krążenia telemedycznie	58,3	58,6	57,5
układu oddechowego	51,1	52,6	50,1
schorzeń psychosomatycznych	53,4	54,8	50,6
onkologicznych gruczołu piersiowego	50,6	59,0	50,6
narządu głosu	50,8	57,0	50,1
ośrodkowego układu nerwowego	48,0	51,1	43,3

Tabl. 26. Rehabilitowani pobierający w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą rentę z tytułu niezdolności do pracy według grup chorób

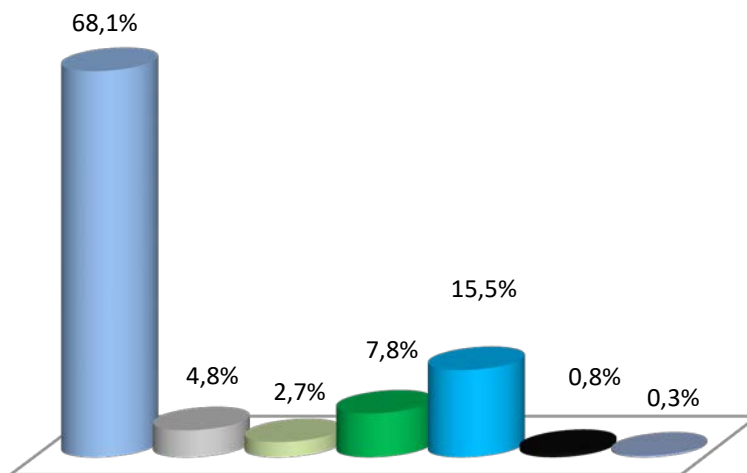
Grupy chorób	Ogółem	renta okresowa z tytułu:	
		całkowitej niezdolności do pracy	częściowej niezdolności do pracy
OGÓŁEM	5 733	376	5 357
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narząd ruchu rehabilitowanych w systemie stacjonarnym	3 483	228	3 255
narząd ruchu rehabilitowanych w systemie ambulatoryjnym	526	25	501
narząd ruchu po wypadkach	2	-	2
układ krążenia rehabilitowanych w systemie stacjonarnym	836	53	783
układ krążenia rehabilitowanych w systemie ambulatoryjnym	34	2	32
układ krążenia rehabilitowanych telemedycznie	9	-	9
chorób psychosomatycznych	293	8	285
układ oddechowy	175	12	163
onkologiczne gruczołu piersiowego	340	44	296
narząd głosu	20	1	19
ośrodkowy układ nerwowy	15	3	12
z tego:			
MĘŻCZYŹNI	3 545	221	3 324
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narząd ruchu rehabilitowanych w systemie stacjonarnym	2 217	152	2 065
narząd ruchu rehabilitowanych w systemie ambulatoryjnym	301	12	289
narząd ruchu po wypadkach	2	-	2
układ krążenia rehabilitowanych w systemie stacjonarnym	736	46	690
układ krążenia rehabilitowanych w systemie ambulatoryjnym	30	2	28
układ krążenia rehabilitowanych telemedycznie	7	-	7
chorób psychosomatycznych	123	2	121
układ oddechowy	117	5	112
onkologiczne gruczołu piersiowego	1	-	1
narząd głosu	2	1	1
ośrodkowy układ nerwowy	9	1	8
KOBIETY	2 188	155	2 033
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narząd ruchu rehabilitowanych w systemie stacjonarnym	1 266	76	1 190
narząd ruchu rehabilitowanych w systemie ambulatoryjnym	225	13	212
narząd ruchu po wypadkach			
układ krążenia rehabilitowanych w systemie stacjonarnym	100	7	93
układ krążenia rehabilitowanych w systemie ambulatoryjnym	4	-	4
układ krążenia rehabilitowanych telemedycznie	2	-	2
chorób psychosomatycznych	170	6	164
układ oddechowy	58	7	51
onkologiczne gruczołu piersiowego	339	44	295
narząd głosu	18	-	18
ośrodkowy układ nerwowy	6	2	4

Rys. 14. Rehabilitowani pobierający w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą rentę z tytułu niezdolności do pracy według grup chorób i płci

mężczyźni

kobiety

- narządu ruchu
- układu krążenia
- układu oddechowego
- schorzeń psychosomatycznych
- onkologicznych gruczołu piersiowego
- narządu głosu
- ośrodkowego układu nerwowego

3. ŚWIADCZENIA POBIERANE W OKRESIE 12 MIESIĘCY PO REHABILITACJI LECZNICZEJ

Jednym z elementów analizy rehabilitacji leczniczej przeprowadzonej przez ZUS w ramach prewencji rentowej jest, zdefiniowany na potrzeby tego badania, wskaźnik skuteczności przeprowadzonej rehabilitacji. W tym badaniu, analogicznie jak w latach poprzednich, oznacza odsetek osób, które w okresie 12 miesięcy od daty zakończenia rehabilitacji leczniczej nie pobierały żadnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych związanych z niezdolnością do pracy.

Ponadto, przyjęto następujące zasady:

- wyniki badania zaprezentowano zarówno dla całej badanej populacji, jak i rehabilitowanych, którzy po rehabilitacji pobierali świadczenia z tytułu tej samej choroby, która była przyczyną rehabilitacji leczniczej;
- wyodrębnienia w/w grupy osób dokonano na podstawie kryterium zgodności numeru statystycznego jednostki chorobowej, z tytułu której ubezpieczony został poddany rehabilitacji leczniczej, z jednostką chorobową, z tytułu której pobierał ostatnie świadczenie w okresie 12 miesięcy po odbyciu rehabilitacji;
- w przypadku pobierania różnych świadczeń w miarę ich przyznawania w tym okresie, analizę przeprowadzono w odniesieniu do ostatniego pobieranego świadczenia;
- jednostki chorobowe, z tytułu których pobierane były świadczenia po zakończeniu rehabilitacji, zakwalifikowano:
 - w przypadku tej samej jednostki chorobowej, która była przyczyną rehabilitacji do tej samej grupy chorób co ukończona rehabilitacja,
 - w przypadku innej jednostki chorobowej niż ta, która była przyczyną rehabilitacji do grupy chorób „inne”.

3.1. ŚWIADCZENIA POBIERANE PO REHABILITACJI BEZ WZGLĘDU NA CHOROBE BĘDĄCĄ PRZYCZYNĄ REHABILITACJI

W okresie 12 miesięcy od daty zakończenia rehabilitacji leczniczej struktura 85,7 tys. ubezpieczonych poddanych rehabilitacji leczniczej w 2019 r. przedstawiała się następująco:

- 41,2 tys. osób (tj. 48,1% badanej populacji) nie pobierało żadnych świadczeń związanych z niezdolnością do pracy,
- 44,5 tys. (tj. 51,9%) kontynuowało pobieranie świadczeń przyznanych przed rehabilitacją lub w jej trakcie, lub rozpoczęło pobieranie nowego świadczenia, z tego:
 - ◆ 22,5 tys. osób (tj. 26,3% badanej populacji) pobierało zasiłek chorobowy,
 - ◆ 12,3 tys. (tj. 14,3%) – świadczenie rehabilitacyjne,
 - ◆ 9,6 tys. (tj. 11,3%) – rentę z tytułu niezdolności do pracy.

W porównaniu z poprzednimi badaniami populacji rehabilitowanych, w tym badaniu zauważalny jest wysoki odsetek zgonów w okresie 12 miesięcy od zakończenia rehabilitacji leczniczej. Wyniósł on 0,8%, tj. 0,7 tys. ubezpieczonych. Przeprowadzona dodatkowa analiza tej niewielkiej populacji wykazała, że osoby te po zakończonej rehabilitacji leczniczej pobierały jeszcze świadczenia. Dlatego też w analizie świadczeń pobieranych po zakończonej rehabilitacji uwzględniono te osoby. Uzyskany wynik skuteczności przeprowadzonej rehabilitacji bez uwzględnienia tej populacji był wyższy o 0,1 punktu procentowego od prezentowanego wskaźnika efektywności dla pełnej populacji.

Wyniki analizy wskazują, że w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji 48,0% osób poddanych rehabilitacji leczniczej w 2019 r., nie pobierało żadnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych związanych z niezdolnością do pracy, zatem zgodnie z przyjętym dla potrzeb badania statystycznego założeniem należy uznać, że w przypadku tych osób rehabilitacja lecznicza okazała się skuteczna.

W 2019 r. skuteczność rehabilitacji kształtowała się na poziomie wyższym o 3,6 punktu procentowego niż w 2018 r. Dla porównania odsetek osób niepobierających żadnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych wynosił w poprzednich latach: w 2018 r. – 44,4%, w 2017 r. i w 2016 r. – 46,8%, w 2015 r. – 43,4%,

W przypadku 26,3% osób poddanych rehabilitacji w 2019 r. ostatnim świadczeniem pobieranym po rehabilitacji był zasiłek chorobowy. Świadczenie rehabilitacyjne pobierało 14,4% rehabilitowanych, a rentę z tytułu niezdolności do pracy 11,3% badanych.

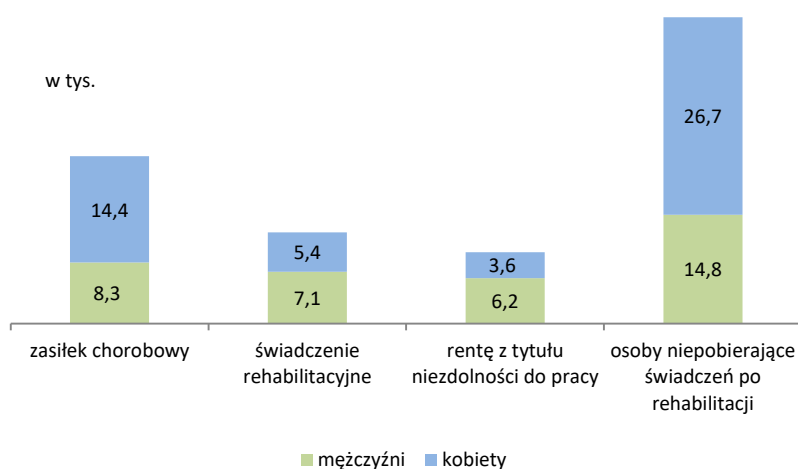
W stosunku do roku poprzedniego odsetek osób, pobierających w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji, zasiłek chorobowy był wyższy o 2,8 punktu procentowego. Okres pobierania zasiłku chorobowego, również w stosunku do roku 2018 był wyższy o 12,5 dnia. Odsetek osób, pobierających w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji świadczenie rehabilitacyjne zmniejszył się o 2,7 punktu procentowego, także przeciętny okres pobierania był krótszy o 9 dni. W przypadku renty z tytułu niezdolności do pracy odsetek osób pobierających rentę zmniejszył się w stosunku do roku 2018 o 3,8 punktu procentowego i przeciętnie wynosił 7,5 miesiąca.

Strukturę liczby osób pobierających świadczenia w okresie 12 miesięcy od zakończenia rehabilitacji przedstawia tabl. 27, zaś liczbę rehabilitowanych w 2019 roku według rodzaju świadczeń pobieranych po rehabilitacji jako ostatnie oraz płci przedstawia rysunek 15.

Tabl. 27. Rehabilitowani według rodzaju pobieranych świadczeń w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji leczniczej

Rodzaj ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji	Ogółem	
	liczba	w odsetkach
OGÓŁEM	86 392	100,0
z tego:		
I. Osoby pobierające świadczenia	44 937	52,0
z tego pobierające:		
zasiłek chorobowy	22 680	26,3
świadczenie rehabilitacyjne	12 464	14,4
rentę z tytułu niezdolności do pracy	9 793	11,3
II. Osoby niepobierające świadczeń po rehabilitacji	41 455	48,0
MĘŻCZYŹNI	36 454	100,0
z tego:		
I. Osoby pobierające świadczenia	21 653	59,4
z tego pobierające:		
zasiłek chorobowy	8 319	22,8
świadczenie rehabilitacyjne	7 093	19,5
rentę z tytułu niezdolności do pracy	6 241	17,1
II. Osoby niepobierające świadczeń po rehabilitacji	14 801	40,6
KOBIETY	49 938	100,0
z tego:		
I. Osoby pobierające świadczenia	23 284	46,6
z tego pobierające:		
zasiłek chorobowy	14 361	28,8
świadczenie rehabilitacyjne	5 371	10,7
rentę z tytułu niezdolności do pracy	3 552	7,1
II. Osoby niepobierające świadczeń po rehabilitacji	26 654	53,4

Rys. 15. Liczba rehabilitowanych według rodzaju ostatniego świadczenia pobieranego po rehabilitacji i płci

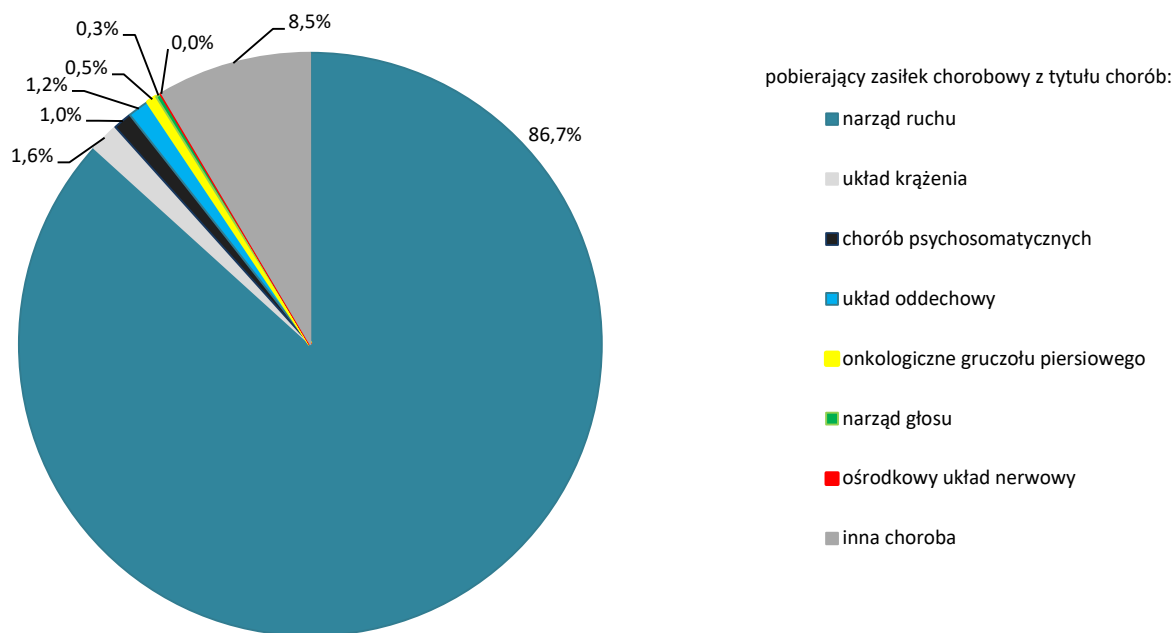
Okres pobierania świadczeń w okresie 12 miesięcy po zakończonej rehabilitacji był zróżnicowany dla poszczególnych rodzajów świadczeń zależnie od jednostek chorobowych będących przyczyną niezdolności do pracy.

W 2019 r. przeciętna liczba dni zasiłku chorobowego pobieranego po zakończeniu leczenia rehabilitacyjnego wynosiła 75,9 dnia (tabl.28). Najdłużej, bo przez okres 104,5 dnia zasiłek chorobowy pobierały osoby poddane rehabilitacji w związku z chorobami psychosomatycznymi. Najkrócej pobierano zasiłek chorobowy po rehabilitacji z tytułu chorób narządu głosu – 52,5 dnia. W najliczniejszej grupie rehabilitowanych z tytułu chorób narządu ruchu okres pobierania był zróżnicowany zależnie od trybu rehabilitacji: osoby rehabilitowane w systemie stacjonarnym zasiłek chorobowy pobierały przeciętnie przez 79,8 dnia, podczas gdy rehabilitowani z tytułu chorób narządu ruchu po wypadkach – przez okres 75,9 dnia. W stosunku do 2018 roku przeciętny okres pobierania zasiłku chorobowego wśród osób rehabilitowanych z tytułu chorób psychosomatycznych wydłużył się o 26,8 dnia, a wśród osób rehabilitowanych w systemie ambulatoryjnym z tytułu chorób układu krążenia o 26,3 dnia.

Tabl. 28. Przeciętny okres pobierania zasiłku chorobowego jako ostatniego świadczenia w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji według grup chorób i płci rehabilitowanych

Grupy chorób	przeciętny okres pobierania zasiłku chorobowego w dniach		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	75,9	77,1	75,2
z tego:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	79,8	79,8	79,9
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	79,9	80,6	79,4
narządu ruchu po wypadkach	75,9	68,2	93,0
układu krążenia w systemie stacjonarnym	74,9	73,6	78,3
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	58,7	58,7	-
układu krążenia telemedycznie	62,1	48,4	96,3
schorzeń psychosomatycznych	104,5	100,9	105,2
układu oddechowego	66,4	72,5	62,9
onkologicznych gruczołu piersiowego	76,5	-	76,5
narządu głosu	52,5	45,6	53,3
ośrodkowego układu nerwowego	56,4	45,0	59,3
inne choroby	73,7	75,6	72,7

Rys. 16. Rehabilitowani pobierający zasiłek chorobowy w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji według grup chorobowych będących przyczyną skierowania na rehabilitację

W grupie osób pobierających świadczenie rehabilitacyjne, jako ostatnie świadczenie po rehabilitacji, dominowały osoby z chorobami narządu ruchu, stanowiąc 79,1% tej populacji (tabl.29). Kolejne 8,5% to osoby z chorobami układu krążenia, a 6,2% to osoby ze schorzeniami psychosomatycznymi. Podobnie jak w ubiegłym roku, struktura pobierających świadczenie rehabilitacyjne z tytułu poszczególnych grup chorób kształtowała się odmiennie w zależności od płci. W populacji mężczyzn świadczenie rehabilitacyjne pobierano przede wszystkim z tytułu chorób narządu ruchu (79,3%), kolejne 12,9% - z tytułu chorób układu krążenia, a 3,0% z powodu schorzeń psychosomatycznych. W populacji kobiet w 79,0% przypadków świadczenie rehabilitacyjne pobierane było z powodu chorób narządu ruchu, w 10,4% z powodu schorzeń psychosomatycznych, a z powodu chorób układu krążenia jedynie w 2,7% przypadków.

W 81,2% przypadków świadczenie rehabilitacyjne było kontynuacją świadczenia przyznanego przed rehabilitacją leczniczą. W 74,5% przypadków świadczenie rehabilitacyjne pobierano przez okres nieprzekraczający 6 miesięcy.

Tabl. 29. Rehabilitowani pobierający jako ostatnie świadczenie w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji świadczenie rehabilitacyjne według grup chorób i płci

Grupy chorób	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
z tego:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	63,5	63,6	63,4
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	15,1	14,9	15,4
narządu ruchu po wypadkach	0,5	0,8	0,2
układu krążenia w systemie stacjonarnym	7,9	12,1	2,4
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,3	0,4	0,2
układu krążenia telemedycznie	0,3	0,4	0,1
schorzeń psychosomatycznych	6,2	3,0	10,4
układu oddechowego	1,6	1,7	1,5
onkologicznych gruczołu piersiowego	0,1	0,0	0,3
narządu głosu	0,8	-	1,7
ośrodkowego układu nerwowego	0,2	0,3	0,2
inne choroby	3,4	2,8	4,3

Tabl. 30. Rehabilitowani pobierający świadczenie rehabilitacyjne jako ostatnie świadczenie w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji, według okresu jego pobierania i płci

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
świadczenie rehabilitacyjne pobierane przez okres:			
1 - 3 miesięcy	49,3	49,3	49,2
4 – 6 miesięcy	25,2	25,2	25,2
7 – 9 miesięcy	21,4	21,5	21,3
10 – 12 miesięcy	4,1	4,0	4,3

Tabl. 31. Przeciętny okres pobierania świadczenia rehabilitacyjnego jako ostatniego świadczenia w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji według grup chorób i płci

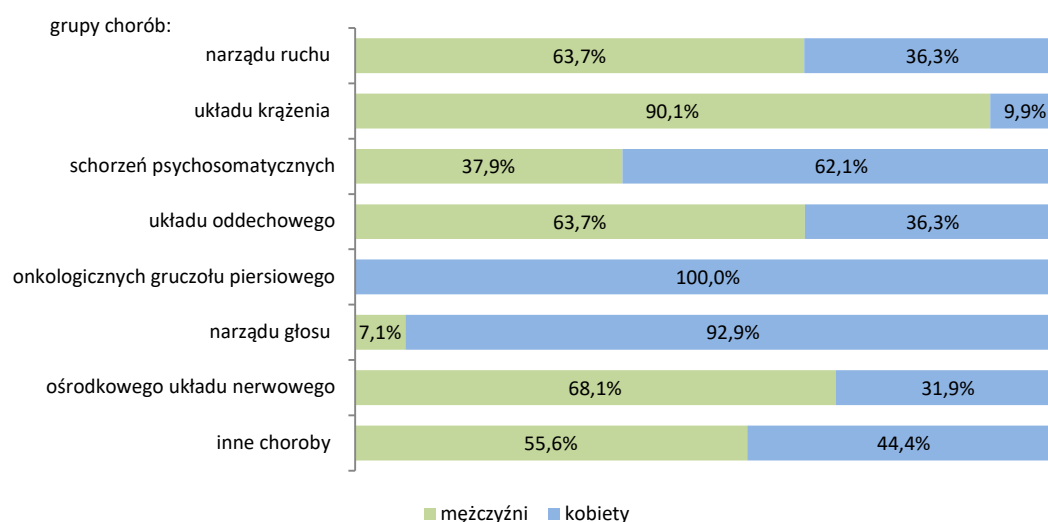
Grupy chorób	przeciętny okres pobierania świadczenia rehabilitacyjnego w miesiącach		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	3,6	3,6	3,6
z tego:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	4,3	4,1	4,5
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	4,3	4,4	4,1
narządu ruchu po wypadkach	6,1	6,8	4,6
układu krążenia w systemie stacjonarnym	4,6	4,6	4,7
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	2,4	1,5	8,0
układu krążenia telemedycznie	2,9	2,8	3,0
schorzeń psychosomatycznych	4,2	2,8	5,5
układu oddechowego	4,4	3,9	4,6
onkologicznych gruczołu piersiowego	3,3	-	3,3
narządu głosu	2,2	2,5	2,0
ośrodkowego układu nerwowego	5,3	5,4	5,0
inne choroby	4,0	4,0	4,0

W 2019 r. grupa osób pobierających rentę z tytułu niezdolności do pracy jako ostatnie świadczenie w okresie 12 miesięcy od zakończenia rehabilitacji, liczyła 9,6 tys. osób. Z tej liczby rencistów 92,0% pobierało rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, a 8,0% - z powodu całkowitej niezdolności do pracy (tabl.33-34). W populacji rencistów odsetek mężczyzn wyniósł 63,4%.

Tabl. 32. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji jako ostatnie świadczenie rentę z tytułu niezdolności do pracy według grup chorób i płci

Grupy chorób	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
z tego:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	60,0	60,9	58,4
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	9,1	8,3	10,3
narządu ruchu po wypadkach	0,1	0,2	0,1
układu krążenia w systemie stacjonarnym	12,1	17,2	3,2
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,3	0,5	0,1
układu krążenia telemedycznie	0,2	0,3	0,1
schorzeń psychosomatycznych	2,4	1,4	4,0
układu oddechowego	2,1	2,1	2,1
onkologicznych gruczołu piersiowego	3,1	-	8,6
narządu głosu	0,3	0,0	0,8
ośrodkowego układu nerwowego	0,5	0,5	0,4
inne choroby	9,8	8,6	11,9

Rys. 17. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji jako ostatnie świadczenie rentę z tytułu niezdolności do pracy według grup chorób i płci

Z ogólnej liczby rencistów 69,2% świadczeń pobierały osoby z chorobami narządu ruchu. Kolejne 12,6% stanowiły renty przyznane z powodu chorób układu krążenia. O ile w populacji mężczyzn choroby układu krążenia były przyczyną niezdolności do pracy 18,0% rencistów, o tyle z tymi chorobami związanych było jedynie 3,4% rent pobieranych przez kobiety.

Tabl. 33. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji rentę z tytułu niezdolności do pracy według grup chorób płci oraz stopnia niezdolności do pracy

Grupy chorób	Ogółem	renta okresowa z:	
		całkowitą niezdolnością do pracy	częściową niezdolnością do pracy
		w odsetkach	
OGÓŁEM	100,0	8,0	92,0
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	100,0	7,8	92,2
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	100,0	7,3	92,7
narządu ruchu po wypadkach	100,0	14,3	85,7
układu krążenia w systemie stacjonarnym	100,0	8,6	91,4
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	100,0	3,1	96,9
układu krążenia telemedycznie	100,0	21,1	78,9
schorzeń psychosomatycznych	100,0	3,2	96,8
układu oddechowego	100,0	9,4	90,6
onkologicznych gruczołu piersiowego	100,0	10,3	89,7
narządu głosu	100,0	7,7	92,3
ośrodkowego układu nerwowego	100,0	26,5	73,5
inne choroby	100,0	7,7	92,3
MEŻCZYŹNI	100,0	8,3	91,7
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	100,0	8,6	91,4
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	100,0	7,9	92,1
narządu ruchu po wypadkach	100,0	16,7	83,3
układu krążenia w systemie stacjonarnym	100,0	8,4	91,6
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	100,0	3,6	96,4
układu krążenia telemedycznie	100,0	25,0	75,0
schorzeń psychosomatycznych	100,0	3,6	96,4
układu oddechowego	100,0	6,6	93,4
onkologicznych gruczołu piersiowego	-	-	-
narządu głosu	100,0	50,0	50,0
ośrodkowego układu nerwowego	100,0	24,2	75,8
inne choroby	100,0	7,7	92,3

Tabl. 33. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji rentę z tytułu niezdolności do pracy według grup chorób płci oraz stopnia niezdolności do pracy (dok.)

Grupy chorób	Ogółem	renta okresowa z:	
		całkowitą niezdolnością do pracy	częściową niezdolnością do pracy
w odsetkach			
KOBIETY	100,0	7,4	92,6
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	100,0	6,5	93,5
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	100,0	6,6	93,4
narządu ruchu po wypadkach	100,0	-	100,0
układu krążenia w systemie stacjonarnym	100,0	10,0	90,0
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	100,0	-	100,0
układu krążenia telemedycznie	100,0	-	100,0
schorzeń psychosomatycznych	100,0	2,9	97,1
układu oddechowego	100,0	14,5	85,5
onkologicznych gruczołu piersiowego	100,0	10,3	89,7
narządu głosu	100,0	-	100,0
ośrodkowego układu nerwowego	100,0	31,3	68,7
inne choroby	100,0	7,8	92,2

Tabl. 34. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji rentę z tytułu niezdolności do pracy według stopnia niezdolności do pracy, grup chorób oraz płci

Grupy chorób	Ogółem	renta okresowa z:	
		całkowitą niezdolnością do pracy	częściową niezdolnością do pracy
w odsetkach			
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
z tego:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	47,5	46,8	47,5
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	7,2	6,6	7,3
narządu ruchu po wypadkach	0,1	0,1	0,1
układu krążenia w systemie stacjonarnym	11,5	12,5	11,4
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,3	0,1	0,3
układu krążenia telemedycznie	0,2	0,5	0,2
schorzeń psychosomatycznych	2,3	0,9	2,4
układu oddechowego	2,0	2,3	2,0
onkologicznych gruczołu piersiowego	3,0	3,9	3,0
narządu głosu	0,1	0,1	0,1
ośrodkowego układu nerwowego	0,5	1,7	0,4
inne choroby	25,3	24,5	25,3

Tabl. 34. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji rentę z tytułu niezdolności do pracy według stopnia niezdolności do pracy, grup chorób oraz płci (dok.)

Grupy chorób	Ogółem	renta okresowa z:	
		całkowitą niezdolnością do pracy	częściową niezdolnością do pracy
w odsetkach			
MĘŻCZYŹNI	100,0	100,0	100,0
z tego:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	48,1	49,8	48,1
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	6,7	6,3	6,7
narządu ruchu po wypadkach	0,1	0,2	0,1
układu krążenia w systemie stacjonarnym	16,4	16,5	16,4
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,5	0,2	0,5
układu krążenia telemedycznie	0,3	0,8	0,2
schorzeń psychosomatycznych	1,4	0,6	1,4
układu oddechowego	2,0	1,6	2,0
onkologicznych gruczołu piersiowego	-	-	-
narządu głosu	0,0	0,2	0,0
ośrodkowego układu nerwowego	0,5	1,6	0,4
inne choroby	24,0	22,2	24,2
KOBIETY	100,0	100,0	100,0
z tego:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	46,2	40,6	46,7
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	8,1	7,3	8,2
narządu ruchu po wypadkach	0,0	-	0,0
układu krążenia w systemie stacjonarnym	3,1	4,2	3,0
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,1	-	0,1
układu krążenia telemedycznie	0,1	-	0,1
schorzeń psychosomatycznych	3,9	1,5	4,1
układu oddechowego	2,0	3,9	1,8
onkologicznych gruczołu piersiowego	8,3	11,6	8,0
narządu głosu	0,3	-	0,3
ośrodkowego układu nerwowego	0,5	1,9	0,3
inne choroby	27,4	29,0	27,4

W tabeli 35 zaprezentowano strukturę rehabilitowanych zależnie od rodzaju świadczenia z ubezpieczenia społecznego związanego z niezdolnością do pracy pobieranego jako ostatnie po zakończeniu rehabilitacji leczniczej.

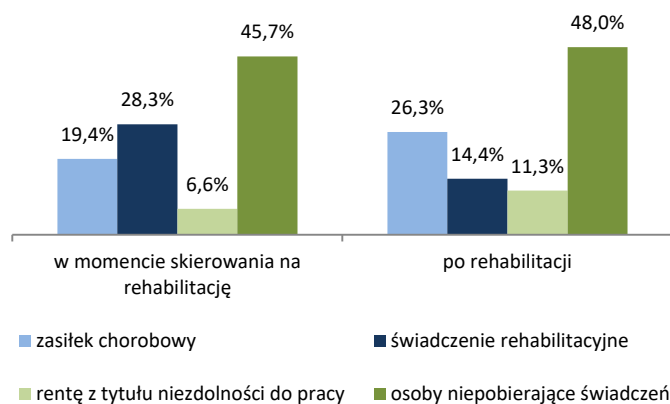
Tabl. 35. Rehabilitowani według rodzaju ostatniego świadczenia pobieranego po zakończeniu rehabilitacji leczniczej

Grupy chorób	Ogółem	Rehabilitowani pobierający świadczenia po rehabilitacji:		
		zasiłek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne	rentę z tytułu niezdolności do pracy
OGÓŁEM	44 937	22 680	12 464	9 793
z tego:				
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	28 577	16 501	7 446	4 630
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	4 732	2 898	1 135	699
narządu ruchu po wypadkach	221	196	15	10
układu krążenia w systemie stacjonarnym	3 000	342	1 518	1 140
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	79	6	43	30
układu krążenia telemedycznie	72	23	29	20
schorzeń psychosomatycznych	748	225	299	224
układu oddechowego	746	273	269	204
onkologicznych gruczołu piersiowego	805	121	386	298
narządu głosu	116	68	38	10
ośrodkowego układu nerwowego	122	10	64	48
inne choroby	5 719	2 017	1 222	2 480

W tabelach 36 i 37 zaprezentowano strukturę rehabilitowanych według świadczeń pobieranych w momencie skierowania na rehabilitację i świadczeń pobieranych jako ostatnie po jej zakończeniu. Z analizy świadczeń pobieranych w momencie skierowania na rehabilitację i świadczeń pobieranych w okresie 12 miesięcy od zakończenia rehabilitacji wynika, że najwyższy odsetek - 65,6% stanowiły osoby, które zarówno w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą, jak i po jej zakończeniu nie pobierały żadnych świadczeń. Wysoki odsetek niepobierających żadnych świadczeń po rehabilitacji dotyczy również osób, które zostały skierowane w trakcie pobierania zasiłku chorobowego – 43,8% tej populacji.

Strukturę rehabilitowanych według rodzaju świadczenia pobieranego w momencie skierowania na rehabilitację i na świadczenia pobieranego jako ostatnie po jej zakończeniu przedstawia rys. 18.

Rys. 18. Rehabilitowani według rodzaju świadczeń pobieranych w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą oraz rodzaju świadczeń pobieranych w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji

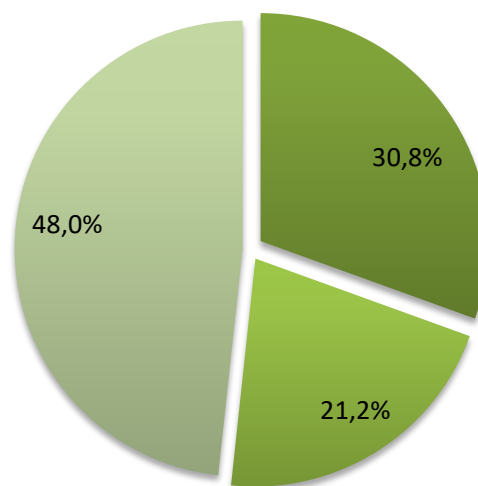
Tabl. 36. Rehabilitowani według rodzaju świadczenia pobieranego w momencie skierowania na rehabilitację oraz ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji bądź faktu niepobierania świadczeń

Rodzaj świadczenia pobieranego w momencie skierowania na rehabilitację	Ogółem	z tego:			
		pobierający świadczenia po rehabilitacji:			osoby niepobierające świadczenia po rehabilitacji
		zasiłek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne	renta z tytułu niezdolności do pracy	
Ogółem	86 392	22 680	12 464	9 793	41 455
I. Osoby pobierające świadczenia przed rehabilitacją	46 914	9 837	12 104	9 397	15 576
zasiłek chorobowy	16 722	6 978	1 973	453	7 318
świadczenie rehabilitacyjne	24 459	2 821	10 129	3 429	8 080
renta z tytułu niezdolności do pracy	5 733	38	2	5 515	178
II. Osoby niepobierające świadczeń przed rehabilitacją	39 478	12 843	360	396	25 879

Tabl. 37. Rehabilitowani według rodzaju świadczenia pobieranego w momencie skierowania na rehabilitację oraz ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji bądź faktu niepobierania świadczeń

Rodzaj świadczenia pobieranego w momencie skierowania na rehabilitację	Ogółem	z tego:			osoby niepobierające świadczenia po rehabilitacji
		pobierający świadczenia po rehabilitacji:			
		zasiłek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne	renta z tytułu niezdolności do pracy	
OGÓŁEM	100,0	26,3	14,4	11,3	48,0
I. Osoby pobierające świadczenia przed rehabilitacją	100,0	21,0	25,8	20,0	33,2
zasiłek chorobowy	100,0	41,7	11,8	2,7	43,8
świadczenie rehabilitacyjne	100,0	11,6	41,4	14,0	33,0
renta z tytułu niezdolności do pracy	100,0	0,7	0,0	96,2	3,1
II. Osoby niepobierające świadczeń przed rehabilitacją	100,0	32,5	0,9	1,0	65,6

Rys. 19. Rehabilitowani według faktu pobierania lub niepobierania świadczeń po rehabilitacji leczniczej w okresie 12 miesięcy po zakończeniu tej rehabilitacji

- osoby pobierające świadczenia po rehabilitacji z tytułu choroby, która była przyczyną rehabilitacji
- osoby pobierające świadczenia po rehabilitacji z powodu zaistnienia innej choroby niż ta, która była przyczyną rehabilitacji
- osoby, które po rehabilitacji nie pobierały żadnych świadczeń

3.2. ŚWIADCZENIA POBIERANE PO REHABILITACJI Z TYTUŁU CHOROBY BĘDĄCEJ PRZYCZYNĄ REHABILITACJI

Dla celów badania statystycznego osób poddanych rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS przyjęto zasadę prezentacji wyników zarówno dla całej badanej populacji, jak i wyodrębnionej grupy osób, które po rehabilitacji pobierały świadczenia z tytułu tej samej choroby, która była przyczyną rehabilitacji leczniczej.

Jak już wspomniano, wyniki corocznego badania osób poddanych rehabilitacji leczniczej prezentowane są zarówno dla całej badanej populacji, jak i wyodrębnionej grupy osób, które po rehabilitacji pobierały świadczenia z tytułu tej samej choroby, która była przyczyną rehabilitacji leczniczej. Kryterium wyodrębnienia tej grupy osób, jest zgodność numeru statystycznego jednostki chorobowej, z tytułu której ubezpieczony został poddany rehabilitacji leczniczej, z jednostką chorobową, z tytułu której pobierał ostatnie świadczenie w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji.

W 2019 roku wyodrębniona grupa osób pobierająca po rehabilitacji świadczenia z tytułu choroby, która była przyczyną rehabilitacji, liczyła 26,6 tys. osób i stanowiła 30,8%, populacji rehabilitowanych ogółem.

Tabl. 38. Rehabilitowani według faktu pobierania świadczeń w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji leczniczej

Wyszczególnienie	Ogółem	
	liczba	w odsetkach
OGÓŁEM	68 037	100,0
z tego:		
Osoby pobierające świadczenia po rehabilitacji z tytułu choroby, która była przyczyną rehabilitacji	26 582	39,1
Osoby, które po rehabilitacji nie pobierały żadnych świadczeń	41 455	60,9

Struktura grupy osób, które po zakończonej rehabilitacji nie pobierały świadczeń lub pobierały świadczenia, przedstawiała się następująco:

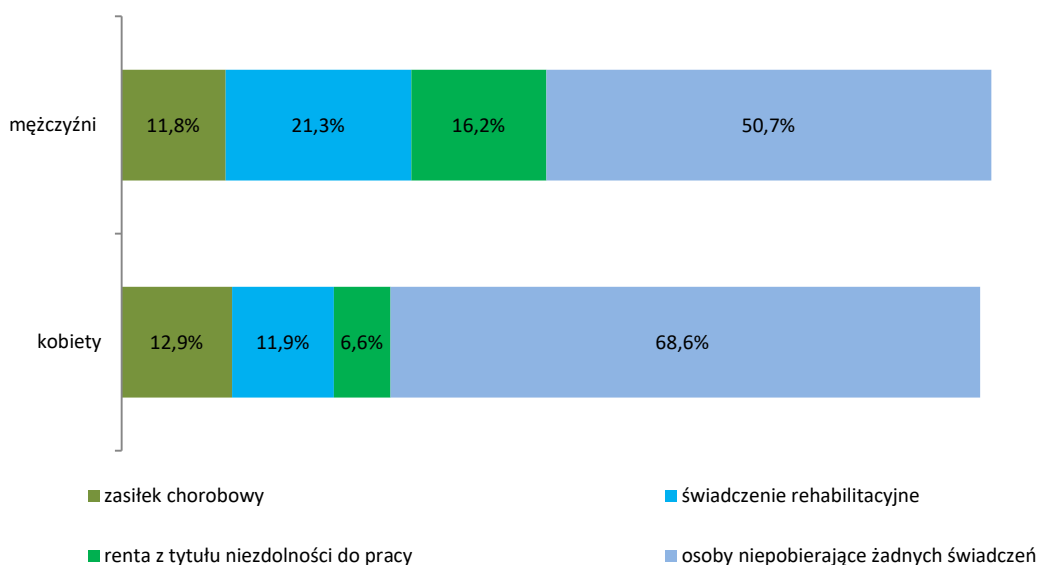
- 41,5 tys. osób (tj. 60,9%) nie pobierało świadczeń po rehabilitacji,
- 26,6 tys. (tj. 39,1%) kontynuowało pobieranie świadczeń przyznanych przed rehabilitacją lub w jej trakcie, bądź rozpoczęło pobieranie nowego świadczenia,

z tego:

- 8,4 tys. osób (tj. 12,4%) pobierało zasiłek chorobowy,
- 10,7 tys.(tj. 15,9%) - świadczenie rehabilitacyjne,
- 7,3 tys. (tj. 10,8%) - rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Powyższe wyniki wskazują, że w okresie 12 miesięcy od daty zakończenia rehabilitacji leczniczej 60,9% populacji poddanej rehabilitacji w 2019 r., nie pobierało świadczeń związanych z niezdolnością do pracy z tytułu choroby, która była powodem skierowania na leczenie rehabilitacyjne. Zatem zgodnie z przyjętym do badania założeniem (patrz rozdział 3), w przypadku tych osób rehabilitacja lecznicza okazała się skuteczna. W porównaniu z rokiem poprzednim wynik jest niższy 1,3 punktu procentowego.

Rys. 20. Zestawienie wyników rehabilitacji w 2019 roku ze względu na rodzaj ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji z tytułu choroby, która była przyczyną rehabilitacji według płci

Tabl. 39. Rehabilitowani według rodzaju ostatniego świadczenia w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji leczniczej, pobieranego z tytułu choroby, która była przyczyną tej rehabilitacji

Rodzaj ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji	Ogółem	
	liczba	w odsetkach
OGÓŁEM	68 037	100,0
z tego:		
I. Osoby pobierające świadczenia z tytułu choroby, która była przyczyną tej rehabilitacji	26 582	39,1
z tego pobierający:		
zasilek chorobowy	8 426	12,4
świadczenie rehabilitacyjne	10 839	15,9
rentę z tytułu niezdolności do pracy	7 317	10,8
II. Osoby niepobierające świadczeń po rehabilitacji	41 455	60,9
MĘŻCZYŹNI	29 195	100,0
z tego:		
I. Osoby pobierające świadczenia z tytułu choroby, która była przyczyną tej rehabilitacji	14 394	49,3
z tego pobierający:		
zasilek chorobowy	3 434	11,8
świadczenie rehabilitacyjne	6 224	21,3
rentę z tytułu niezdolności do pracy	4 736	16,2
II. Osoby niepobierające świadczeń po rehabilitacji	14 801	50,7
KOBIETY	38 842	100,0
z tego:		
I. Osoby pobierające świadczenia z tytułu choroby, która była przyczyną tej rehabilitacji	12 188	31,4
z tego pobierający:		
zasilek chorobowy	4 992	12,9
świadczenie rehabilitacyjne	4 615	11,9
rentę z tytułu niezdolności do pracy	2 581	6,6
II. Osoby niepobierające świadczeń po rehabilitacji	26 654	68,6

W wyodrębnionej grupie osób, które po rehabilitacji pobierały świadczenia z tytułu tej samej choroby, która była przyczyną rehabilitacji leczniczej, zasiłek chorobowy jako ostatnie świadczenie w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji pobierało 8,4 tys. osób.

Tabl. 40. Rehabilitowani pobierający zasiłek chorobowy z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji - jako ostatnie świadczenie w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji - według grup chorób i płci

Grupy chorób	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	73,3	73,6	73,1
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	12,9	12,7	13,1
narządu ruchu po wypadkach	0,9	1,5	0,5
układu krążenia w systemie stacjonarnym	4,2	7,5	2,0
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,1	0,2	-
układu krążenia telemedycznie	0,2	0,3	0,1
schorzeń psychosomatycznych	2,7	1,2	3,8
układu oddechowego	3,3	2,9	3,5
onkologicznych gruczołu piersiowego	1,4	-	2,3
narządu głosu	0,9	0,1	1,5
ośrodkowego układu nerwowego	0,1	0,0	0,1

Przeciętna liczba dni zasiłku chorobowego wykorzystanego po rehabilitacji wyniosła 69,0 dnia i była zróżnicowana zarówno w zależności od płci, jak i w poszczególnych grupach chorób (tabl. 41). Skuteczność rehabilitacji mierzymy świadczeniami pobieranymi bądź niepobieranymi w okresie 12 miesięcy od zakończenia przez rehabilitowanych turnusu rehabilitacji w ośrodku. W dużej części okres ten przypada na 2020 rok, w którym rozpoczęła się pandemia COVID-19. W porównaniu z 2019 rokiem nastąpił wzrost liczby dni absencji chorobowej oraz wzrost liczby wydanych zaświadczeń lekarskich. Najwięcej zaświadczeń lekarskich z tytułu choroby własnej wystawiono w marcu 2020 r. Było to 2,8 mln zaświadczeń, co w porównaniu do miesiąca poprzedniego oznaczało wzrost o 44,7%. Równie duża liczba zaświadczeń lekarskich została wystawiona w październiku, kiedy to z tytułu choroby własnej wydano 2,7 mln zaświadczeń, tj. o 57,2% więcej niż w miesiącu poprzednim.

Formalnie COVID-19 został włączony na listę chorób zakaźnych podlegających Ustawie o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 lutego 2020 r. Stan zagrożenia epidemicznego został ogłoszony Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w dniu 13 marca 2020 r., a w dniu 20 marca Minister Zdrowia wprowadził stan epidemii.

Odzwierciedla ogólną sytuację zachorowalności analiza okresu pobierania świadczeń po rehabilitacji, zwłaszcza zasiłku chorobowego. W stosunku do 2019 roku okres jego pobierania wydłużył się o 11,3 dnia. Wśród rehabilitowanych z tytułu chorób układu oddechowego długość zasiłku wzrosła aż o 40,5 dnia.

Okres pobierania zasiłku chorobowego w populacji mężczyzn wyniósł przeciętnie 68,8 dnia, a w populacji kobiet – 69,0 dnia. Najdłużej po zakończeniu rehabilitacji zasiłek chorobowy pobierany był w związku ze schorzeniami układu oddechowego – 90,6 dnia. Mężczyźni pobierali go średnio przez 92,7 dnia, kobiety – przez 90,2 dni. Najkrócej, zaś zasiłek chorobowy pobierany był w związku z chorobami narządu głosu i wyniósł przeciętnie 49,5 dnia.

Tabl. 41. Przeciętny okres pobierania zasiłku chorobowego z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji - jako ostatniego świadczenia w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji - według grup chorób i płci rehabilitowanych

Grupy chorób	przeciętny okres pobierania zasiłku chorobowego w dniach		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	69,0	68,8	69,0
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	69,3	69,0	69,5
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	69,4	72,4	67,4
narządu ruchu po wypadkach	69,5	60,2	90,3
układu krążenia w systemie stacjonarnym	64,1	65,8	59,6
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	63,0	63,0	-
układu krążenia telemedycznie	63,5	48,4	114,0
układu oddechowego	90,6	92,7	90,2
schorzeń psychosomatycznych	54,8	56,8	53,6
onkologicznych gruczołu piersiowego	66,4	-	66,4
narządu głosu	49,5	45,6	50,0
ośrodkowego układu nerwowego	56,4	45,0	59,3

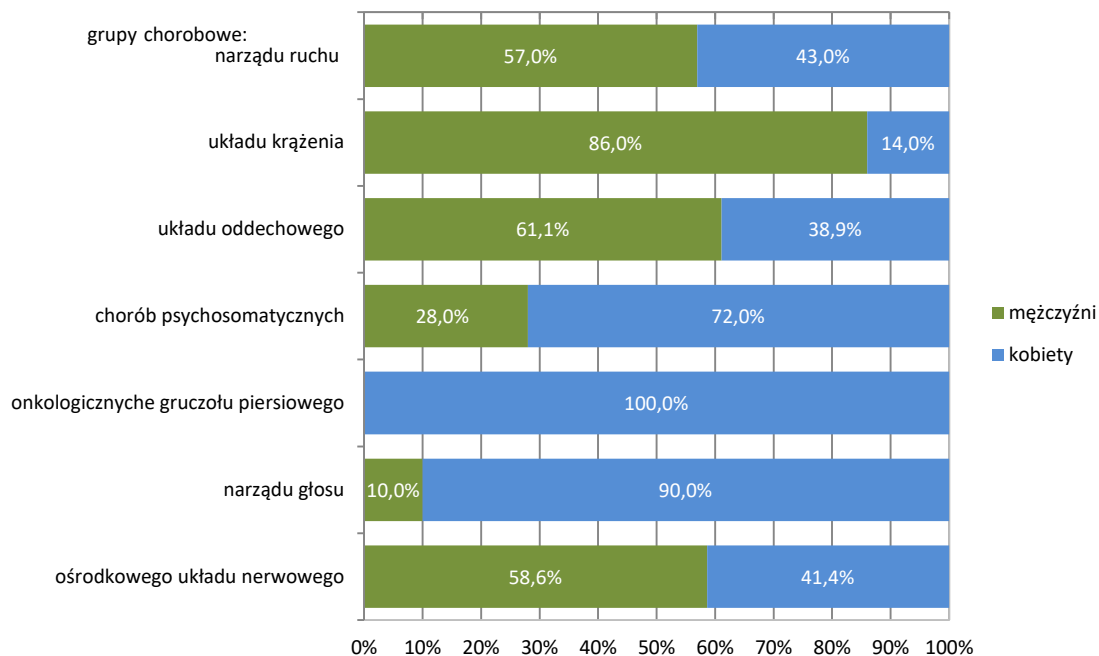
W 2019 r. dominującą przyczyną chorobową pobierania świadczenia rehabilitacyjnego w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji były choroby narządu ruchu, stanowiły one bowiem 80,4% pobieranych świadczeń. Dalsze 9,5% z tytułu chorób układu krążenia, 7,2%

- z powodu chorób układu oddechowego, których udział znacznie zwiększył się z 1,3% w roku 2019. Odzwierciedla to sytuację pandemiczną w roku 2020. Zaledwie 1,7% świadczeń rehabilitacyjnych pobierano z tytułu chorób psychosomatycznych (tabl. 42). Największe zróżnicowanie przyczyn chorobowych pobieranych świadczeń rehabilitacyjnych w zależności od płci odnotowano wśród chorób układu oddechowego – 90,0% pobierających świadczenie rehabilitacyjne stanowiły kobiety, zaś w grupie chorób układu krążenia - 86,0% tej populacji stanowili mężczyźni. Zróżnicowanie w zależności od płci w poszczególnych grupach chorobowych przedstawia rysunek 21. Średnio po rehabilitacji leczniczej, z powodu choroby będącej powodem rehabilitacji pobierano 4,0 miesiąca. Najdłużej przeciętnie 5,8 miesiąca z powodu chorób narządu ruchu po wypadkach (tabl. 44) .

Tabl. 42. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji jako ostatnie świadczenie - świadczenie rehabilitacyjne z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji - według grup chorób i płci

Grupy chorób	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	64,8	64,6	65,1
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	15,1	14,8	15,5
narządu ruchu po wypadkach	0,5	0,7	0,2
układu krążenia w systemie stacjonarnym	8,8	13,3	2,7
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,4	0,5	0,2
układu krążenia telemedycznie	0,3	0,5	0,1
układu oddechowego	7,2	3,5	12,1
schorzeń psychosomatycznych	1,7	1,8	1,6
onkologicznych gruczołu piersiowego	0,9	-	2,0
narządu głosu	0,1	0,0	0,2
ośrodkowego układu nerwowego	0,3	0,3	0,3

Rys. 21. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji jako ostatnie świadczenie rehabilitacyjne z tytułu choroby, która była przyczyną rehabilitacji według grup chorób i płci

Tabl. 43. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji jako ostatnie świadczenie - świadczenie rehabilitacyjne z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji - według okresu jego pobierania i płci

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
świadczenie rehabilitacyjne pobierane przez okres:			
1 - 3 miesięcy	52,4	52,5	52,1
4 - 6 miesięcy	24,0	24,0	24,0
7 - 9 miesięcy	19,5	19,4	19,7
10 - 12 miesięcy	4,1	4,1	4,2

Tabl. 44. Przeciętny okres pobierania świadczenia rehabilitacyjnego z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji, jako ostatniego świadczenia w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji według grup chorób i płci rehabilitowanych

Grupy chorób	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w miesiącach		
OGÓŁEM	4,0	4,0	4,0
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	4,0	4,0	4,0
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	3,9	3,9	3,9
narządu ruchu po wypadkach	5,8	6,0	4,9
układu krążenia w systemie stacjonarnym	4,1	4,0	4,3
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	4,0	3,7	4,6
układu krążenia telemedycznie	4,8	5,1	3,0
układu oddechowego	4,2	4,1	4,3
schorzeń psychosomatycznych	4,6	4,5	4,8
onkologicznych gruczołu piersiowego	3,5	-	3,5
narządu głosu	2,8	2,0	2,9
ośrodkowego układu nerwowego	4,9	4,6	5,3

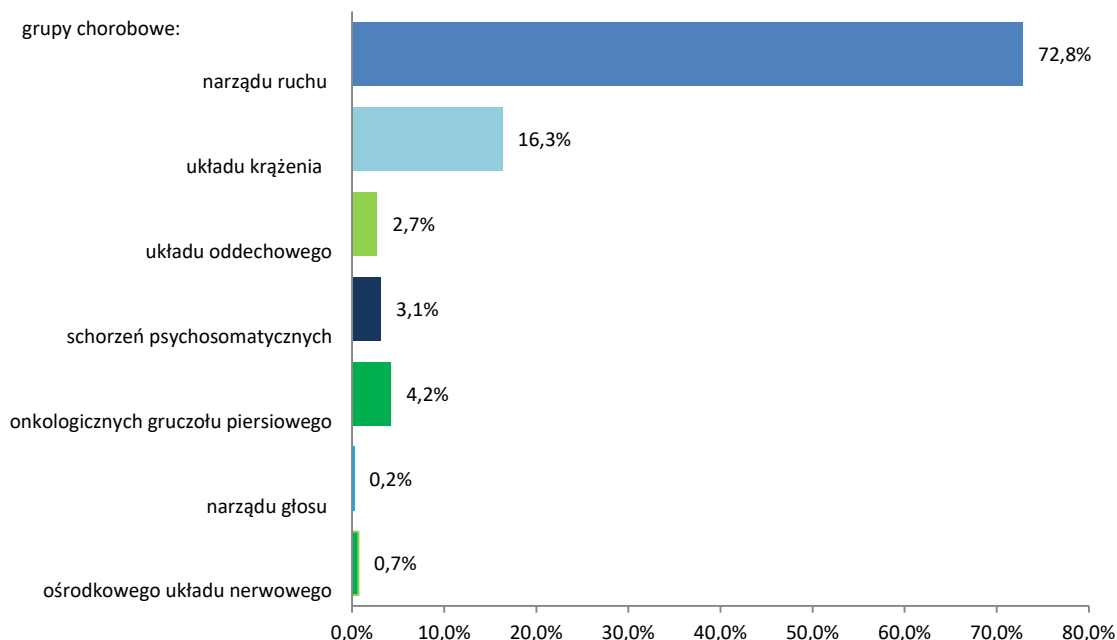
Z ogólnej liczby rehabilitowanych ponad 72,8% renty pobierały osoby z chorobami narządu ruchu. Kolejne 16,3% to renciści z przyznanymi świadczeniami z powodu chorób układu krążenia. Rehabilitowani z chorobami psychosomatycznymi stanowili – 3,1%, z chorobami układu oddechowego – 2,7%, zaś z powodu ośrodkowego układu nerwowego – 0,7%, a narządu głosu renciści to zaledwie 0,2%. Rehabilitowane kobiety w związku z chorobami onkologicznymi gruczołu piersiowego stanowiły 11,8% rencistek (tabl. 45).

W 2019 r. z liczącej 7,2 tys. populacji pobierających rentę z tytułu niezdolności do pracy jako ostatnie świadczenie w okresie 12 miesięcy od zakończenia rehabilitacji, 91,9% osób pobierało rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, a 8,1% - rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy (tabl. 46). Najwyższy odsetek osób z ustaloną całkowitą niezdolnością do pracy, tj. 61,8% odnotowano w grupie osób rehabilitowanych z powodu chorób narządu ruchu w systemie stacjonarnym, w tej grupie przeważają mężczyźni – 64,3% (tabl. 47).

Tabl. 45. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji jako ostatnie świadczenie rentę z tytułu niezdolności do pracy z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji według grup chorób i płci

Grupy chorób	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	63,4	63,5	63,8
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	9,3	8,5	10,6
narządu ruchu po wypadkach	0,1	0,1	0,0
układu krążenia w systemie stacjonarnym	15,6	21,8	4,3
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,5	0,6	0,2
układu krążenia telemedycznie	0,2	0,3	0,1
układu oddechowego	2,7	2,7	2,7
schorzeń psychosomatycznych	3,1	1,8	5,5
onkologicznych gruczołu piersiowego	4,2		11,8
narządu głosu	0,2	0,0	0,4
ośrodkowego układu nerwowego	0,7	0,7	0,6

Rys. 22. Rehabilitowani pobierający po zakończeniu rehabilitacji rentę z tytułu niezdolności do pracy z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji według grup chorób

Tabl. 46. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji jako ostatnie świadczenie rentę z tytułu niezdolności do pracy z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji według grup chorób oraz stopnia niezdolności do pracy

Grupy chorób	Ogółem	renta okresowa z tytułu:	
		całkowitej niezdolności do pracy	częściowej niezdolności do pracy
w odsetkach			
OGÓŁEM	100,0	8,1	91,9
poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	100,0	7,8	92,2
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	100,0	7,4	92,6
narządu ruchu po wypadkach	100,0	-	100,0
układu krążenia w systemie stacjonarnym	100,0	8,7	91,3
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	100,0	3,2	96,8
układu krążenia telemedycznie	100,0	23,5	76,5
układu oddechowego	100,0	9,7	90,3
schorzeń psychosomatycznych	100,0	2,3	97,7
onkologicznych gruczołu piersiowego	100,0	10,2	89,8
narządu głosu	100,0	8,3	91,7
ośrodkowego układu nerwowego	100,0	28,3	71,7
z tego:			
MEŻCZYŹNI	100,0	8,5	91,5
poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	100,0	8,6	91,4
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	100,0	7,7	92,3
narządu ruchu po wypadkach	100,0	-	100,0
układ krążenia w systemie stacjonarnym	100,0	8,4	91,6
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	100,0	3,7	96,3
układu krążenia telemedycznie	100,0	28,6	71,4
układu oddechowego	100,0	6,7	93,3
schorzeń psychosomatycznych	100,0	1,2	98,8
onkologicznych gruczołu piersiowego	-	-	-
narządu głosu	100,0	50,0	50,0
ośrodkowego układu nerwowego	100,0	25,8	74,2
KOBIETY	100,0	7,3	92,7
poddane rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	100,0	6,5	93,5
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	100,0	7,0	93,0
narządu ruchu po wypadkach	100,0	-	100,0
układu krążenia w systemie stacjonarnym	100,0	10,6	89,4
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	100,0	-	100,0
układu krążenia telemedycznie	100,0	-	100,0
układu oddechowego	100,0	15,2	84,8
schorzeń psychosomatycznych	100,0	3,0	97,0
onkologicznych gruczołu piersiowego	100,0	10,2	89,8
narządu głosu	100,0	-	100,0
ośrodkowego układu nerwowego	100,0	33,3	66,7

Tabl. 47. Rehabilitowani pobierający w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji jako ostatnie świadczenie rentę z tytułu niezdolności do pracy z powodu choroby będącej przyczyną rehabilitacji według stopnia niezdolności do pracy oraz grup chorób

Grupy chorób	Ogółem	renta okresowa z tytułu:	
		całkowitej niezdolności do pracy	częściowej niezdolności do pracy
w odsetkach			
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	63,5	61,8	63,6
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	9,3	8,5	9,3
narządu ruchu po wypadkach	0,1	-	0,1
układu krążenia w systemie stacjonarnym	15,5	16,7	15,5
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,5	0,2	0,5
układu krążenia telemedycznie	0,2	0,7	0,2
układu oddechowego	2,7	3,3	2,7
schorzeń psychosomatycznych	3,1	0,9	3,3
onkologicznych gruczołu piersiowego	4,2	5,3	4,1
narządu głosu	0,2	0,2	0,2
ośrodkowego układu nerwowego	0,7	2,4	0,5
MĘŻCZYŹNI	100,0	100,0	100,0
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	63,4	64,3	63,3
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	8,5	7,8	8,6
narządu ruchu po wypadkach	0,1	-	0,1
układu krążenia w systemie stacjonarnym	21,9	21,7	21,8
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,6	0,3	0,6
układu krążenia telemedycznie	0,3	1,1	0,2
układu oddechowego	2,7	2,1	2,8
schorzeń psychosomatycznych	1,8	0,3	2,0
onkologicznych gruczołu piersiowego	-	-	-
narządu głosu	0,0	0,3	0,0
ośrodkowego układu nerwowego	0,7	2,1	0,6
KOBIETY	100,0	100,0	100,0
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:			
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	63,7	56,5	64,2
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	10,6	10,2	10,7
narządu ruchu po wypadkach	0,0	-	0,0
układu krążenia w systemie stacjonarnym	4,4	6,2	4,3
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,2	-	0,2
układu krążenia telemedycznie	0,1	-	0,1
układu oddechowego	2,7	5,6	2,5
schorzeń psychosomatycznych	5,5	2,3	5,8
onkologicznych gruczołu piersiowego	11,8	16,4	11,4
narządu głosu	0,4	-	0,4
ośrodkowego układu nerwowego	0,6	2,8	0,4

Tabl. 48. Przeciętny okres pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy z powodu choroby będącej przyczyną rehabilitacji, jako ostatniego świadczenia w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji według grup chorób

Grupy chorób	przeciętny okres pobierania renty
	w miesiącach
OGÓŁEM	7,5
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:	
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	7,4
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	7,4
narządu ruchu po wypadkach	7,4
układu krążenia w systemie stacjonarnym	7,4
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	8,3
układu krążenia telemedycznie	6,8
układu oddechowego	8,4
schorzeń psychosomatycznych	7,9
onkologicznych gruczołu piersiowego	9,2
narządu głosu	8,1
ośrodkowego układu nerwowego	6,3

W tabelach 49 i 50 oraz na rysunku 23 zaprezentowano zestawienie wyników rehabilitacji leczniczej w 2019 r. ze względu na rodzaj ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji wyodrębnionej grupy osób, które po rehabilitacji pobierały świadczenia z tytułu tej samej choroby, która była przyczyną rehabilitacji leczniczej. Z danych tych wynika, że w okresie 12 miesięcy po odbytej rehabilitacji ostatnim pobieranym świadczeniem dla 32,0% rehabilitowanych był zasiłek chorobowy, a dla 40,6% świadczenie rehabilitacyjne. Z kolei 27,4% osób po zakończonej rehabilitacji kontynuowało pobieranie renty z tytułu niezdolności do pracy przyznanej przed rehabilitacją lub w trakcie jej trwania albo rozpoczęło pobieranie nowego świadczenia rentowego. Struktura ta, również odzwierciedla sytuację pandemiczną w 2020 roku. Liczba osób pobierających zasiłek chorobowy zwiększyła się o 11,5 punktu procentowego w stosunku do roku poprzedniego. Wśród osób rehabilitowanych z powodu schorzeń układu oddechowego o 18,4 punktu procentowego. Liczba osób pobierających świadczenie rehabilitacyjne lub rentę z tytułu niezdolności do pracy uległa zmniejszeniu.

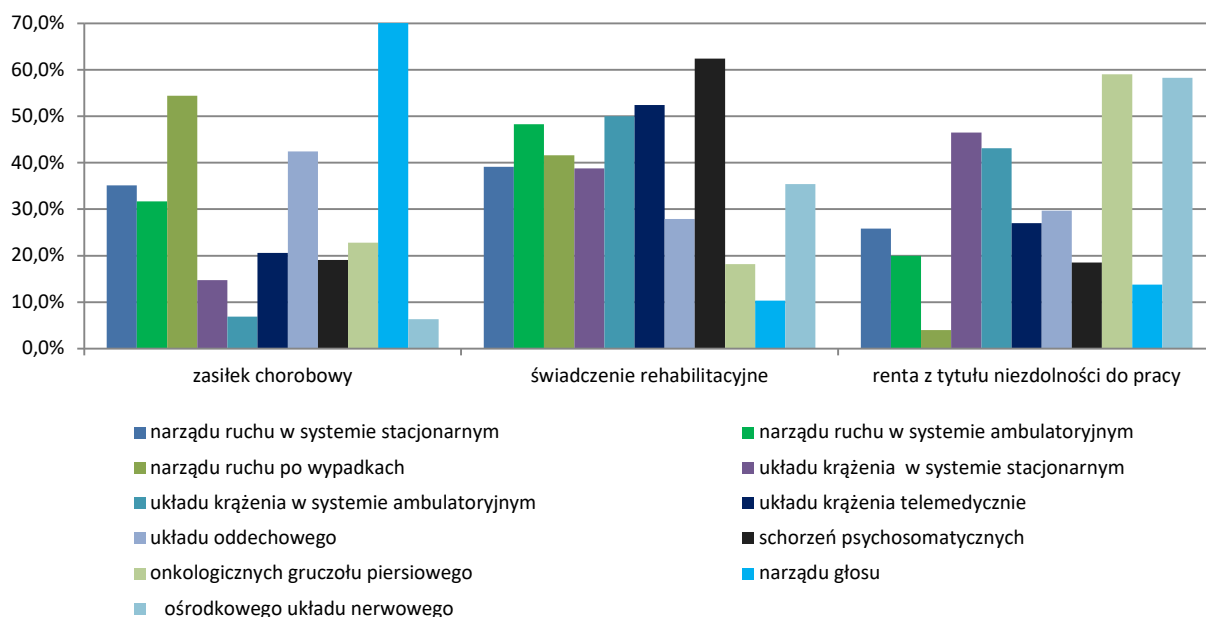
Zasiłek chorobowy najczęściej pobierały osoby rehabilitowane z powodu chorób narządu głosu – 75,9%, świadczenie rehabilitacyjne osoby rehabilitowane z powodu schorzeń

psychosomatycznych – 62,4%, a rentę z tytułu niezdolności do pracy osoby rehabilitowane z powodu schorzeń onkologicznych gruczołu piersiowego – 59,0%.

Tabl. 49. Rehabilitowani według rodzaju ostatniego świadczenia pobieranego po zakończeniu rehabilitacji z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji według grup chorób

Grupy chorób	Ogółem	rehabilitowani pobierający świadczenia po rehabilitacji:		
		zasilek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne	renta z tytułu niezdolności do pracy
w odsetkach				
OGÓŁEM	100,0	32,0	40,6	27,4
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:				
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	100,0	35,1	39,1	25,8
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	100,0	31,7	48,3	20,0
narządu ruchu po wypadkach	100,0	54,4	41,6	4,0
układu krążenia w systemie stacjonarnym	100,0	14,7	38,8	46,5
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	100,0	6,9	50,0	43,1
układu krążenia telemedycznie	100,0	20,6	52,4	27,0
układu oddechowego	100,0	42,4	27,9	29,7
schorzeń psychosomatycznych	100,0	19,1	62,4	18,5
onkologicznych gruczołu piersiowego	100,0	22,8	18,2	59,0
narządu głosu	100,0	75,9	10,3	13,8
ośrodkowego układu nerwowego	100,0	6,3	35,4	58,3

Rys. 23. Rehabilitowani według grup chorób oraz rodzaju ostatniego świadczenia pobieranego po zakończeniu rehabilitacji z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji

Tabl. 50. Rehabilitowani według rodzaju ostatniego świadczenia pobieranego po zakończeniu rehabilitacji z tytułu choroby będącej przyczyną rehabilitacji oraz grup chorób

Grupy chorób	rehabilitowani pobierający świadczenia po rehabilitacji:			
	Ogółem	zasiłek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne	renta z tytułu niezdolności do pracy
		w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
z tego poddani rehabilitacji z powodu chorób:				
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	67,4	73,7	64,8	63,5
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	12,7	12,5	15,0	9,2
narządu ruchu po wypadkach	0,5	0,9	0,5	0,1
układu krążenia w systemie stacjonarnym	9,2	4,2	8,8	15,6
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	0,3	0,1	0,4	0,5
układu krążenia telemedycznie	0,3	0,2	0,3	0,2
układu oddechowego	2,5	3,3	1,7	2,7
schorzeń psychosomatycznych	4,6	2,8	7,2	3,1
onkologicznych gruczołu piersiowego	1,9	1,4	0,9	4,2
narządu głosu	0,3	0,8	0,1	0,2
ośrodkowego układu nerwowego	0,3	0,1	0,3	0,7

4. OPINIA O ZDOLNOŚCI DO PRACY W MOMENCIE ZAKOŃCZENIA REHABILITACJI LECZNICZEJ

Bezpośrednio po zakończeniu leczenia w ośrodku rehabilitacyjnym, dla każdego ubezpieczonego sporządzana jest karta informacyjna o przebytej rehabilitacji leczniczej. Dokument ten zawiera m.in. rozpoznanie chorobowe ze skierowania na rehabilitację, rozpoznanie ustalone w ośrodku rehabilitacyjnym, opis przeprowadzonego leczenia, ewentualnie wskazania umożliwiające kontynuację leczenia i rehabilitacji. Na podstawie karty informacyjnej ubezpieczonemu wystawiana jest przez ZUS opinia odnośnie odzyskania zdolności do pracy:

- poprawa,
- bez zmiany,
- brak opinii,
- pogorszenie.

Z ogólnej populacji 86,4 tys. poddanych badaniu statystycznemu osób, które w 2019 roku odbyły rehabilitację leczniczą (tabl. 51) - 74,5% osób uzyskało ocenę „poprawa”.

W przypadku 24,6% rehabilitowanych osób uzyskało opinię „bez zmiany”, a więc jej zdolność do pracy po odbytej rehabilitacji nie uległa ani poprawie, ani pogorszeniu. „Pogorszenie” stanu zdrowia stwierdzono w ośrodku rehabilitacyjnym zaledwie u 0,8% rehabilitowanych. z płcią rehabilitowanych pokazuje, że lepsze wyniki leczenia uzyskano w populacji kobiet – 77,6% z opinią „poprawa”. W populacji mężczyzn opinię „poprawa” uzyskało 70,3%. Najwyższy odsetek z opinią „poprawa” uzyskano wśród rehabilitowanych z powodu chorób narządu ruchu po wypadkach (93,1%) oraz onkologicznych gruczolę piersiowego (89,3%).

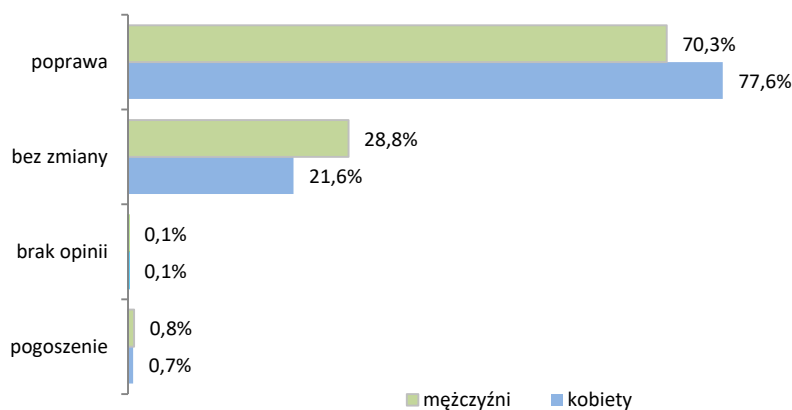
Najwyższy odsetek osób, u których nie stwierdzono zmiany stanu zdrowia odnotowano z powodu chorób układu krążenia rehabilitowanych telemedycznie (47,6%) oraz schorzeń psychosomatycznych (44,2%).

Dla oceny skuteczności przeprowadzonej rehabilitacji istotne jest ustalenie czy ubezpieczeni, którzy uzyskali opinię „poprawa” w okresie 12 miesięcy po zakończeniu leczenia rehabilitacyjnego pobierali jakiegokolwiek świadczenia z ubezpieczeń społecznych.

Tabl. 51. Rehabilitowani według opinii o zdolności do pracy w momencie zakończenia rehabilitacji oraz grup chorób w następstwie których zostali poddani rehabilitacji

Grupy chorób	Ogółem	opinia o zdolności do pracy			
		poprawa	bez zmiany	brak opinii	pogorszenie
OGÓŁEM	100,0	74,5	24,6	0,1	0,8
narządu ruchu w systemie stacjonarnym	100,0	74,6	24,6	0,1	0,7
narządu ruchu w systemie ambulatoryjnym	100,0	74,2	24,4	0,3	1,1
narządu ruchu po wypadkach	100,0	93,1	6,5	0,4	-
układu krążenia w systemie stacjonarnym	100,0	75,7	23,7	0,0	0,6
układu krążenia w systemie ambulatoryjnym	100,0	69,4	29,8	-	0,8
układu krążenia telemedycznie	100,0	51,0	47,6	0,7	0,7
układu oddechowego	100,0	70,1	28,5	-	1,4
schorzeń psychosomatycznych	100,0	54,6	44,2	-	1,2
onkologicznych gruczołu piersiowego	100,0	89,3	10,5	-	0,2
narządu głosu	100,0	81,2	18,3	-	0,5
ośrodkowego układu nerwowego	100,0	58,6	40,1	-	1,3

Rys. 24. Rehabilitowani według opinii o zdolności do pracy po zakończonej rehabilitacji leczniczej oraz płci ubezpieczonych

Struktura osób z opinią „poprawa” według rodzaju świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po odbytej rehabilitacji kształtowała się następująco: odsetek osób, które w powyższym okresie pobierały zasiłek chorobowy jako jedyne lub ostatnie

świadczenie wynosił 28,0%, pobierających świadczenie rehabilitacyjne 11,1%, a rentę z tytułu niezdolności do pracy – 7,2% (tabl. 54).

Tabl. 52. Rehabilitowani według opinii o zdolności do pracy oraz faktu pobierania świadczeń w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji

Opinia o zdolności do pracy	Ogółem	osoby pobierające świadczenia po rehabilitacji z tytułu choroby, która była przyczyną rehabilitacji	osoby pobierające świadczenia po rehabilitacji z powodu zaistnienia innej choroby niż ta, która była przyczyną rehabilitacji	osoby niepobierające po rehabilitacji żadnych świadczeń
OGÓŁEM	100,0	30,7	21,2	48,1
poprawa	100,0	25,2	21,1	53,7
bez zmiany	100,0	46,6	21,6	31,8
brak opinii	100,0	33,3	27,4	39,3
pogorszenie	100,0	50,7	23,9	25,4

Tabl. 53. Rehabilitowani pobierający lub nie świadczenia w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji według opinii o zdolności do pracy

Opinia o zdolności do pracy	Ogółem	osoby pobierające świadczenia po rehabilitacji z tytułu choroby, która była przyczyną rehabilitacji	osoby pobierające świadczenia po rehabilitacji z powodu zaistnienia innej choroby niż ta, która była przyczyną rehabilitacji	osoby niepobierające po rehabilitacji żadnych świadczeń
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
poprawa	74,7	61,4	74,1	83,3
bez zmiany	24,4	37,3	25,0	16,2
brak opinii	0,1	0,1	0,1	0,1
pogorszenie	0,8	1,2	0,8	0,4

Tabl. 54. Rehabilitowani według rodzaju ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji oraz opinii o zdolności do pracy

Opinia o zdolności do pracy	Ogółem	w tym pobierający świadczenia po rehabilitacji:			
		razem	zasitek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne	rentę z tytułu niezdolności do pracy
		w odsetkach			
OGÓŁEM	100,0	51,9	26,3	14,4	11,2
poprawa	100,0	46,3	28,0	11,1	7,2
bez zmiany	100,0	68,2	21,1	24,1	23,0
brak opinii	100,0	60,7	22,6	21,4	16,7
pogorszenie	100,0	74,6	22,9	23,9	27,8

Tabl. 55. Rehabilitowani według rodzaju ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji oraz opinii o zdolności do pracy

Opinia o zdolności do pracy	Ogółem	w tym pobierający świadczenia po rehabilitacji:			
		razem	zasitek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne	rentę z tytułu niezdolności do pracy
		w odsetkach			
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
poprawa	74,6	74,7	66,6	79,5	57,5
bez zmiany	24,5	24,4	32,2	19,7	41,1
brak opinii	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
pogorszenie	0,8	0,8	1,1	0,7	1,3

Lepsze wyniki leczenia rehabilitacyjnego uzyskano w wyodrębnionej grupie osób, które w okresie 12 miesięcy od zakończenia rehabilitacji leczniczej pobierały świadczenia z tytułu tej samej choroby, która była przyczyną rehabilitacji leczniczej. W grupie osób z opinią „poprawa” odsetek osób, które pobierały zasitek chorobowy jako jedyne lub ostatnie świadczenie wyniósł 12,8%, pobierający świadczenie rehabilitacyjne – 12,2%, a odsetek pobierających rentę z tytułu niezdolności do pracy wynosił 6,9% (tabl.56).

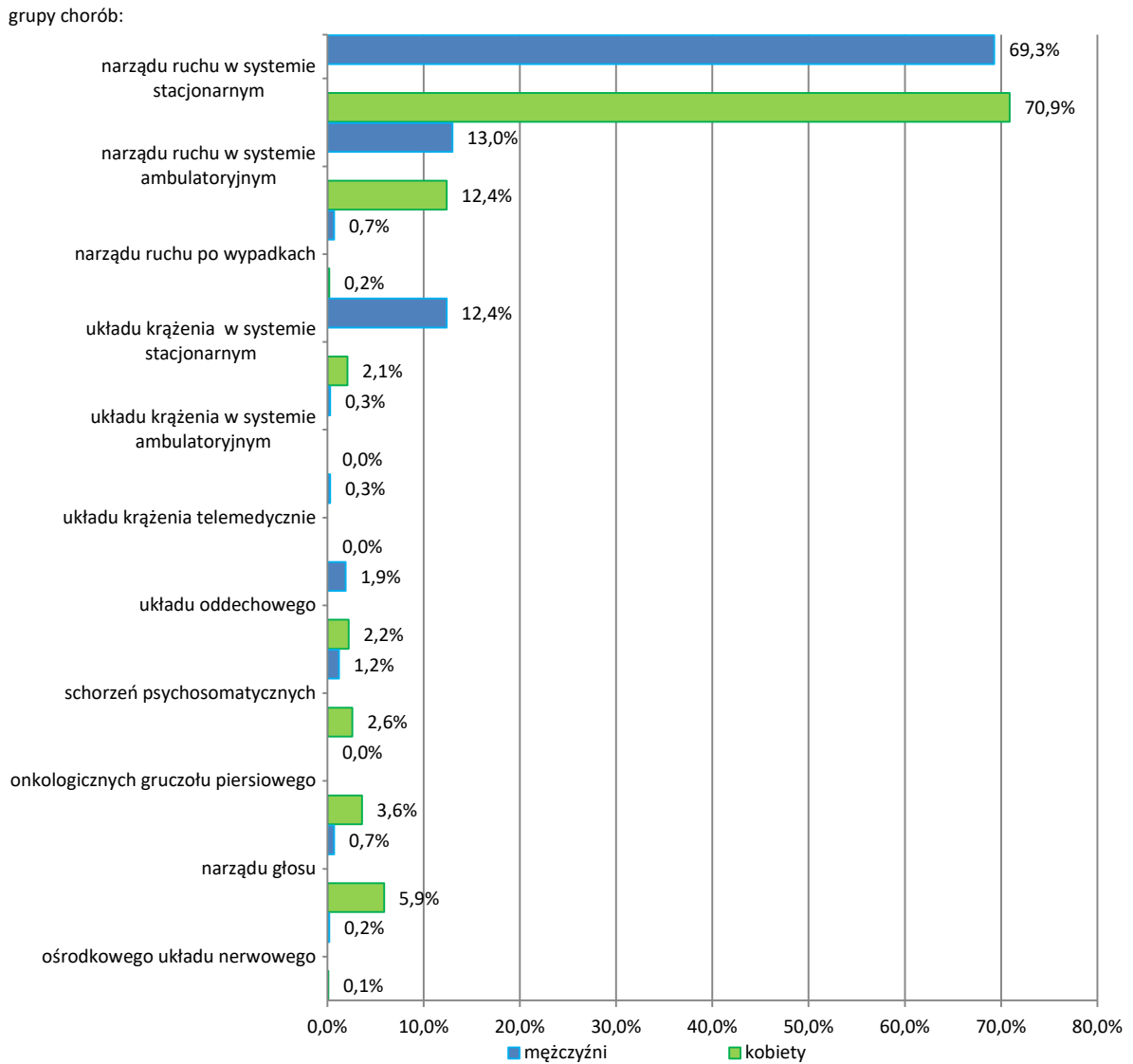
Tabl. 56. Rehabilitowani według rodzaju ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji z tytułu choroby, która była przyczyną rehabilitacji oraz opinii o zdolności do pracy

Opinia o zdolności do pracy	Ogółem	w tym pobierający świadczenia po rehabilitacji:			rentę z tytułu niezdolności do pracy	osoby niepobierające świadczeń po rehabilitacji
		razem	zasilek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne		
w odsetkach						
OGÓŁEM	100,0	38,9	12,4	15,8	10,7	61,1
poprawa	100,0	31,9	12,8	12,2	6,9	68,1
bez zmiany	100,0	59,4	11,2	26,6	21,6	40,6
brak opinii	100,0	45,9	9,8	24,6	11,5	54,1
pogorszenie	100,0	66,6	13,6	26,1	26,9	33,4

Tabl. 57. Rehabilitowani według rodzaju ostatniego świadczenia pobieranego w okresie 12 miesięcy po zakończeniu rehabilitacji z tytułu choroby, która była przyczyną rehabilitacji oraz opinii o zdolności do pracy

Opinia o zdolności do pracy	Ogółem	w tym pobierający świadczenia po rehabilitacji:			rentę z tytułu niezdolności do pracy	osoby niepobierające świadczeń po rehabilitacji
		razem	zasilek chorobowy	świadczenie rehabilitacyjne		
w odsetkach						
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
poprawa	74,8	61,4	77,1	57,7	48,6	83,3
bez zmiany	24,4	37,3	22,0	41,0	49,4	16,2
brak opinii	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
pogorszenie	0,7	1,2	0,8	1,2	1,9	0,4

Rys. 25. Rehabilitowani z opinią o zdolności do pracy „poprawa” według grup chorób i płci

PODSUMOWANIE

W 2019 r. programem rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS objętych zostało 86,4 tys. ubezpieczonych, tj. o 4,1 tys. osób mniej niż w 2018 r.

Z powodu chorób narządu ruchu leczeniu rehabilitacyjnemu poddano 71,8 tys. osób, a w związku z chorobami układu krążenia - 5,6 tys. W ramach programu rehabilitacji schorzeń psychosomatycznych leczeniu rehabilitacyjnemu poddano 2,4 tys. osób, a z powodu chorób układu oddechowego – 1,9 tys. osób. Ponadto z leczenia rehabilitacyjnego skorzystało również 1,7 tys. rehabilitowanych po operacjach nowotworu gruczołu piersiowego, 2,7 tys. osób ze schorzeniami narządu głosu i 0,2 tys. osób z chorobami ośrodkowego układu nerwowego.

Z ogólnej liczby 86,4 tys. ubezpieczonych, którzy w 2019 r. odbyli rehabilitację leczniczą, badaniem i analizą statystyczną nie zostało objętych jedynie 29 osób rehabilitowanych z powodu chorób narządu ruchu po wypadkach.

Średni wiek ubezpieczonych w momencie skierowania na rehabilitację leczniczą wyniósł 52,4 roku: mężczyzn – 52,6 roku, kobiet – 52,2 roku. Najstarszą grupę wiekową stanowiły osoby z chorobami układu krążenia – 56,2 roku, a najmłodszą z chorobami psychosomatycznymi – 50,0 roku.

W populacji rehabilitowanych najliczniej reprezentowani byli mieszkańcy województw: śląskiego, mazowieckiego i łódzkiego.

W momencie skierowania na rehabilitację leczniczą 45,7% osób nie pobierało żadnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych, 19,4% – pobierało zasiłek chorobowy, 28,3% - świadczenie rehabilitacyjne, a 6,6% – rentę z tytułu niezdolności do pracy.

W celu ustalenia skuteczności zakończonej rehabilitacji leczniczej, przeanalizowano rodzaje świadczeń i okresy ich pobierania w ciągu 12 miesięcy od zakończenia rehabilitacji, a także jednostki chorobowe, z tytułu których pobierano świadczenia w momencie skierowania i po rehabilitacji.

Zgodnie z definicją ustaloną dla potrzeb prezentowanego badania statystycznego rehabilitację leczniczą uznaje się za skuteczną, jeśli w okresie 12 miesięcy od daty zakończenia leczenia w ośrodku rehabilitacyjnym ubezpieczony nie pobiera żadnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych. W wyniku analizy zebranych informacji ustalono, że w okresie 12 miesięcy od daty zakończenia leczenia rehabilitacyjnego, struktura populacji rehabilitowanych w 2018 roku przedstawiała się następująco:

- 48,0% osób nie pobierało świadczeń z ubezpieczeń społecznych dotyczących niezdolności do pracy,
- 26,3% osób pobierało zasiłek chorobowy,
- 14,4% pobierało świadczenie rehabilitacyjne,
- 11,3% – rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Zatem zgodnie z przyjętym do badania założeniem oceny skuteczności rehabilitacji, leczenie rehabilitacyjne w 2019 r. okazało się skuteczne u 48,0% osób (w 2018 r. 44,4%).

Z grupy 44,9 tys. osób, które w okresie 12 miesięcy od daty zakończonej rehabilitacji pobierały jakiegokolwiek świadczenia z ubezpieczeń społecznych, 26,6 tys. osób pobierało świadczenia z tytułu tej samej choroby, która była przyczyną rehabilitacji, zaś 18,4 tys. osób z tytułu zaistnienia innej choroby niż ta, która była przyczyną rehabilitacji (tabl. 38; rys.18).

Przyjmując do analizy założenie o zgodności numeru statystycznego jednostki chorobowej, z tytułu której ubezpieczony został poddany rehabilitacji leczniczej, z jednostką chorobową, z tytułu której pobierał ostatnie świadczenie w okresie 12 miesięcy po rehabilitacji, struktura rehabilitowanych prezentowała się następująco:

- » 61,1% osób nie pobierało żadnych świadczeń,
- » 12,4% osób pobierało zasiłek chorobowy,
- » 15,8% pobierało świadczenie rehabilitacyjne,
- » 7,2% otrzymywało rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Zatem przy zastosowaniu kryterium zgodności jednostek chorobowych, rehabilitacja lecznicza okazała się skuteczna u 60,9% rehabilitowanych.

Po zakończeniu leczenia rehabilitacyjnego na podstawie karty informacyjnej o przebytej rehabilitacji leczniczej każdemu ubezpieczonemu wystawiana jest przez ZUS opinia odnośnie odzyskania zdolności do pracy. Z ogólnej populacji osób, które w 2019 roku odbyły rehabilitację leczniczą 74,5% osób uzyskało bardzo dobre wyniki leczenia rehabilitacyjnego (ocenę „poprawa”), 24,6% osób uzyskało opinię „bez zmiany”, a więc jej zdolność nie uległa ani poprawie, ani pogorszeniu. W przypadku zaledwie 0,8% rehabilitowanych wyniki leczenia były niezadawalające, bowiem uzyskali opinię stwierdzającą „pogorszenie” stanu zdrowia, a 0,1% nie uzyskało opinii odnośnie odzyskania zdolności do pracy.

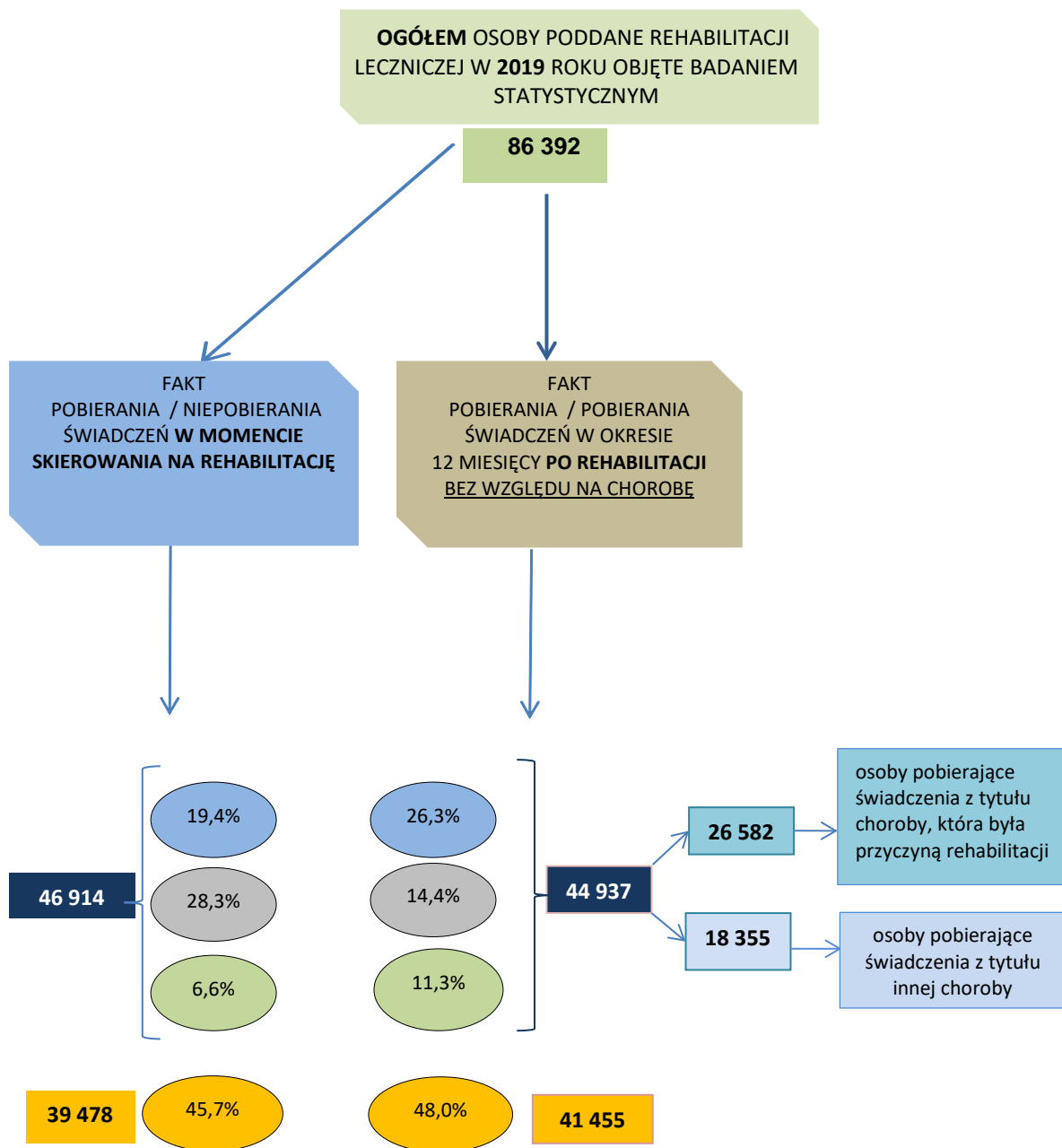
Przebyta w 2019 roku rehabilitacja lecznicza odniosła u osób rehabilitowanych, stosunkowo do lat ubiegłych, wysoką efektywność. Badany okres czasu - 12 miesięcy po zakończeniu turnusu rehabilitacyjnego, w dużej mierze przypadła na początek pandemii

Covid – 19. Odzwierciedla jej skutki okres pobierania świadczeń przez osoby poddane rehabilitacji leczniczej.

W stosunku do poprzedniego badania statystycznego osób poddanych rehabilitacji leczniczej w 2018 roku zwiększył się udział osób pobierających po rehabilitacji zasiłki chorobowe oraz wydłużył okres ich pobierania, zwłaszcza wśród rehabilitowanych z powodu chorób układu oddechowego oraz dla osób pobierających po rehabilitacji zasiłek chorobowy z powodu innej choroby niż odbyta rehabilitacja.

Nieznacznie wydłużył się okres pobierania świadczenia rehabilitacyjnego i rent z tytułu niezdolności do pracy w 12 miesięcy po odbytej rehabilitacji, ale zmniejszył się udział osób pobierających te świadczenia po rehabilitacji. Zwiększył się udział osób niepobierających żadnych świadczeń po rehabilitacji z 44,4% w ciągu roku po rehabilitacji odbytej w 2018 roku do 48,0% osób, które odbyły rehabilitację w 2019 roku.

Rys. 26. Rehabilitowani wobec faktu pobierania/niepobierania świadczeń w momencie skierowania na rehabilitację i po odbyciu rehabilitacji

Rodzaj pobieranego świadczenia:

- zasiłek chorobowy
- świadczenie rehabilitacyjne
- renta z tytułu niezdolności
- osoby niepobierające świadczeń